

**MASTER
THESIS**

ONLINE SPORT-BETTING: EEN KWESTIE VAN INTEGER HANDELEN?

**Een exploratief onderzoek naar de invloed van het online gokken op de integriteit van het
Nederlands voetbal.**

Master Thesis:

Online Sport-Betting: *Een kwestie van integer handelen?*

Een exploratief onderzoek naar de invloed van het online gokken op de integriteit van het Nederlands voetbal.

Student:

Sander de Jong

T: 06 - 46426288

E: s2.dejong@student.vu.nl

Studentnummer: 2105810

Scriptie begeleider:

Dr.ir. S.F. Kingma

s.f.kingma@vu.nl

Tweede beoordelaar:

Dr. C.H. Roessingh

c.h.roessingh@vu.nl

Vrije Universiteit Amsterdam:

Faculteit der Sociale Wetenschappen

De Boelelaan 1081

1081 HV Amsterdam

T: 020-5986888

Master Beleid Communicatie en Organisatie (BCO)

Richting: Organisatie en Omgeving

Januari 2013 – Juni 2013

Amsterdam, 1 juli 2013

Samenvatting

Het online gokken op sportwedstrijden kent een lange geschiedenis, en heeft zich in de afgelopen eeuw ontwikkeld tot een activiteit waarin miljarden wordt omgezet. In Nederland blijft de omzet van het wedden op sportwedstrijden achter ten opzichte van andere landen. Dit heeft te maken met het beleid en de houding van de Nederlandse Staat ten aanzien van het gokken. Eventuele legalisering vormt een bedreiging voor de soevereiniteit van de Staat. Aan de andere kant kan bij eventuele legalisering van het gokken de gokmarkt veel beter gereguleerd worden dan nu het geval is. Ondanks dat het online gokken een enorme groei spurt heeft gemaakt in de afgelopen decennia heeft het ook gezorgd dat de integriteit van de sport bedreigd wordt. Door de opkomst van het online gokken en de mogelijkheden die het biedt staat de sport bloot aan een nieuwe vorm van dreiging.

Met behulp van kwalitatieve onderzoeksmethoden is geprobeerd inzicht te krijgen in de factoren van online gokken die de integriteit van het Nederlands voetbal bedreigen. Zo zijn er een aantal factoren vanuit de sport alsmede vanuit de gokindustrie die een risico vormen in het bedreigen van de integriteit van sport.

Vanuit de sport vormen met name de belangen van wedstrijden en de financiële posities van spelers en officials een groot risico als het gaat om het manipuleren van wedstrijden. Wanneer er geen financiële alsmede sportieve belangen gemoeid zijn met een wedstrijd zullen spelers en officials sneller bereid zijn om wedstrijden te verkopen. De financiële situatie van een speler of official bepaald of zij sneller bereid zullen zijn om mee te werken aan het manipuleren van een wedstrijd. Spelers en officials met een laag inkomen of met schulden zullen sneller bereid zijn om wedstrijden te verkopen om hun financiële positie te verbeteren.

Vanuit de online gokmarkt vormen met name de zogeheten propositie weddenschappen een risico. Een sporter kan een dergelijke weddenschap makkelijk beïnvloeden zonder dat het anderen opvalt. Naast deze vorm van weddenschappen zijn met name weddenschappen met hoge quoteringen gewild bij criminelen om geld wit te wassen. Aan een weddenschap met een hoge quotering valt immers meer geld te verdienen. Voor criminelen zijn deze weddenschappen lucratief als spelers, officials en andere betrokkenen worden omgekocht om weddenschappen met hoge quoteringen uit te laten komen.

Alhoewel een groot aantal van de factoren als bedreiging van de integriteit worden gezien, zijn een aantal van de benoemde factoren nauwelijks van invloed op het ontstaan van corruptie binnen het voetbal in Nederland. Zo zijn er door de gereguleerde gokmarkt en door de Nederlandse sportinstanties een aantal maatregelen getroffen. Deze maatregelen zijn getroffen om de risico's van propositie weddenschappen, de financiële posities van spelers en officials, en belangenloze wedstrijden te beperken.

Ondanks deze maatregelen zullen factoren als de illegale gokmarkt, het individu en de media de integriteit van de sport blijven bedreigen.

Inhoudsopgave

Samenvatting.....	1
1 INLEIDING.....	5
1.1 AANLEIDING TOT ONDERZOEK	5
1.2 DOELSTELLING EN ONDERZOEKSVRAGEN	7
1.3 RELEVANTIE.....	8
1.3.1 Theoretische relevantie	8
1.3.2 Praktische relevantie.....	8
1.4 LEESWIJZER.....	9
2 CONTEXT: GOKKEN EN SPORT.....	10
2.1 GESCHIEDENIS VAN HET GOKKEN OP SPORTWEDSTRIJDEN	10
2.2 OMVANG SPORTWEDDENSCHAPPEN	11
2.3 HUIDIGE SITUATIE IN NEDERLAND	12
2.4 OPKOMENDE DREIGING	14
3 THEORETISCH KADER.....	16
3.1 SPORT EN INTEGRITEIT	16
3.1.1 Wat is integriteit?	16
3.1.2 Normen en Waarden van de Sport	18
3.2 SPORT EN CORRUPTIE.....	19
3.2.1 Definiëren van corruptie binnen de sport	19
3.2.2 Vormen van corruptie binnen de sport.....	20
3.2.3 Oorzaken corrupt gedrag.....	21
3.3 MATCHFIXING ALS VORM VAN CORRUPTIE.....	22
3.3.1 Wat is matchfixing?.....	23
3.3.2 Werkwijze matchfixing en de rol van spelers en officials.....	24
3.3.3 Waarom besluit een speler om mee te doen?	25
3.3.4 Risicofactoren binnen de sport.....	26
4 ONDERZOEKSONTWERP	28
4.1 STRATEGIE	28
4.2 ONDERZOEKSMETHODIEKEN	28
4.2.1 Data verzameling methode.....	29
4.2.2 Data analyse methode	30
4.3 SAMPLE OMSCHRIJVING.....	30

4.4	VALIDITEIT EN BETROUWBAARHEID.....	32
5	EMPIRISCHE RESULTATEN	34
5.1	IMPACT VAN HET ONLINE GOKKEN OP DE SPORT.....	34
5.1.1	<i>Negatieve invloeden</i>	<i>35</i>
5.1.2	<i>Positieve invloeden.....</i>	<i>36</i>
5.2	RISICO'S VANUIT HET VOETBAL	37
5.2.1	<i>Belangen van wedstrijden en het competitie element.....</i>	<i>37</i>
5.2.2	<i>Financiële positie en chantabelheid van spelers.....</i>	<i>39</i>
5.3	RISICO'S VANUIT HET ONLINE GOKKEN	40
5.3.1	<i>Gereguleerde markt.....</i>	<i>40</i>
5.3.2	<i>Zwarte (Aziatische) markt</i>	<i>43</i>
5.3.3	<i>Voorbeeld van witwassen van crimineel geld via het online gokken.....</i>	<i>44</i>
5.4	MAATREGELEN EN OPLOSSINGEN	45
5.4.1	<i>Bestaande maatregelen</i>	<i>45</i>
5.4.2	<i>Rol van Sport Instanties</i>	<i>47</i>
5.4.3	<i>Rol van Sport-Betting operators.....</i>	<i>48</i>
5.4.4	<i>Rol van Openbare autoriteiten en instanties.</i>	<i>50</i>
6	CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	52
6.1	HET ONDERZOEKSPROCES.....	52
6.2	BEANTWOORDING ONDERZOEKSVRAGEN	53
6.2.1	<i>Beantwoording deelvragen.....</i>	<i>53</i>
6.2.2	<i>Beantwoording centrale onderzoeksvraag</i>	<i>56</i>
6.3	AANBEVELINGEN	58
6.4	VERVOLGONDERZOEK.....	58
7	REFLECTIE	60
7.1	FOCUS ONDERZOEK	60
7.2	GEÏNTERVIEWDEN	61
7.3	GEÏNTERVIEWDEN	61
	Literatuurlijst.....	63
	Bijlage I Interview Topiclijst.....	68
	Bijlage II Vragenlijst	72
	Bijlage III Omschrijving Steekproef.....	75

1 Inleiding

In deze inleiding wordt er in gegaan op het integriteitsvraagstuk binnen de sport en de totstandkoming van het onderzoek. In de eerste fase wordt er kort een aanzet tot het onderzoek beschreven (1.1.). Vervolgens worden de doelstellingen en de vraagstukken (1.2.) voor het onderzoek geformuleerd. Tot slot zal worden ingegaan op de relevantie (1.3.) van het onderzoek en zal het hoofdstuk worden afgesloten met een leeswijzer, waarmee kort de aanbod komende hoofdstukken worden vermeld (1.4.).

1.1 Aanleiding tot onderzoek

“Modern technology, and especially the opportunities for sports betting via the internet, represents an insidious danger to the integrity of the game.”

Blatter, J. S. FIFA President, mei 2008

Vals spelen en het manipuleren van wedstrijden is een probleem dat al eeuwen bestaat binnen de sport en is daarom ook niet iets nieuws. Volgens sommige is alles geoorloofd om te winnen. Maar waar ligt de grens van integer gedrag?

De sport wordt de laatste decennia geconfronteerd met allerlei gebeurtenissen die de integriteit van de sport niet ten goede komen. Tijdens het schrijven van deze thesis heeft zich één van de meest spraakmakende gebeurtenissen in de sportgeschiedenis voorgedaan. Lance Armstrong heeft ruim zeven jaar nadat hij gestopt is met het professioneel fietsen, officieel bekend dat hij gedurende de deelname aan de Tour de France doping heeft gebruikt. Na deze bekentenis volgden er al gauw meerdere bekentenissen van wielrenners die toegaven niet eerlijk te zijn geweest ten tijden van hun deelname aan de sport. Na al deze bekentenissen laaide de discussie weer op of we het wielrennen en met name de wielrenners nog wel serieus kunnen nemen en welke verdere stappen er ondernomen moeten worden om de wielersport weer “schoon” te krijgen.

Het is niet alleen de doping die de integriteit van de sport in gevaar brengt. De laatste jaren zijn het steeds meer de gok- en omkoopschandalen die de integriteit van sport bedreigen, gezien het aantal publicaties in de laatste jaren. Door de opkomst van het online gokken in de afgelopen decennia lijkt dit probleem steeds groter te worden. De groei van de moderne technologie maakt het mogelijk om op elk gewenst moment een weddenschap te plaatsen, zonder daarvoor naar een casino te hoeven. Dit baart vele sportinstanties grote zorgen.

Door de opkomst van het online gokken en de daarmee gepaard gaande problemen heeft het de Europese Commissie in 2011 doen besluiten een groenboek over het gokken op de interne markt te publiceren (Europese Commissie, 2011). Met dit groenboek probeert de Europese Commissie in te gaan op de vraagstukken van verschillende lidstaten over de mogelijke implicaties over de snelle

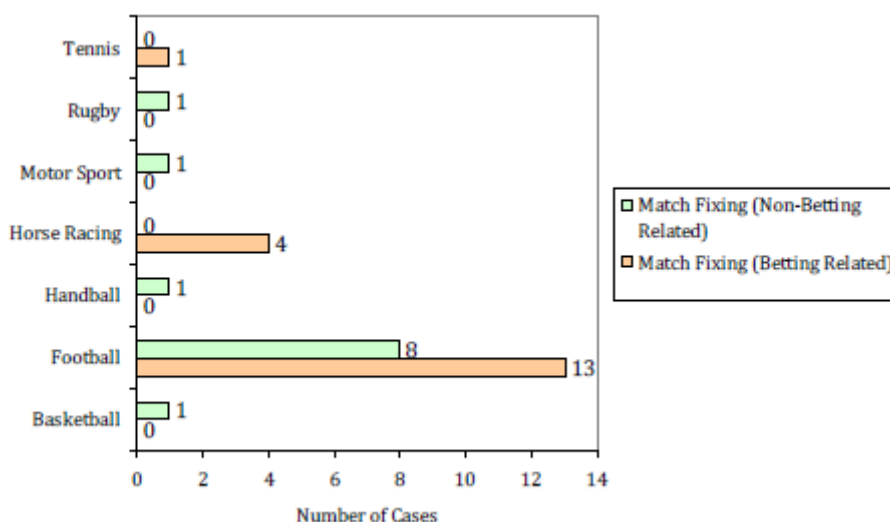
ontwikkelingen van het online gokken op de interne markt, zoals gokverslaving, corruptie binnen de sport, etc. (Europese Commissie, 2011).

Het Nederlands Olympisch Comité*Nederlandse Sport Federatie (NOC*NSF) heeft als reactie op dit groenboek een paper gepubliceerd waarin zij aangeven dat met name de integriteit van de sport in gevaar is door de snelle ontwikkelingen in de online gok markt (NOC*NSF, 2011). Zij geven in hun reactie twee problemen aan die mogelijk dit integriteitsprobleem veroorzaken. Als eerste maakt het NOC*NSF zich zorgen om de variëteit aan inzet mogelijkheden die gokwebsites aanbieden voor sportwedstrijden. Het tweede probleem waarover het NOC*NSF zich zorgen maakt is de moeilijkheid waarmee aangetoond kan worden of een sporter daadwerkelijk corrupt heeft gehandeld of dat een wedstrijd opzettelijk beïnvloed is.

“Match-fixing and corruption in football is like a “cancer” which threatens the sport's integrity.”

Gianni, I. UEFA General Secretary, januari 2013

De grootste en omvangrijkste gok- en omkoopschandalen die hebben plaats gevonden binnen de sport vonden voornamelijk plaats binnen het voetbal (Figuur 1.1.).

Figuur 1.1.: Matchfixing binnen Europa gesorteerd op sport [Bron: Gorse & Chadwick, 2010]

Van de Auweele (2009) suggereert dat sport, met name de professionele en de spektakelsport, een economische gegeven is geworden. Zo beweert hij dat de sport in de afgelopen decennia een verkoop product is geworden van de maatschappij met de toeschouwer als consument. Met sport valt immers veel geld te verdienen. Inkomsten worden gegenereerd uit het organiseren van grote sport

evenementen, merchandising, en ook andere gerelateerde industrieën pikken hun graantje mee binnen de sport.

Vandaag de dag zijn de belangen rondom wedstrijden, vanuit commercieel oogpunt, dusdanig groot dat het voor individuen en organisaties steeds aannemelijker is om een wedstrijd te beïnvloeden. Dit gaat ten koste van de integriteit van het voetbal, aldus woordvoerders van voetbalorganisaties. Voetbalorganisaties zoals; FIFA, UEFA en KNVB zijn er daarom bij gebaat om het probleem in te dammen en de invloeden van het online gokken op de sport te beperken zodat de integriteit van de sport gewaarborgd blijft. Als voetbalbond is het lastig om een vinger in de pap te krijgen bij online gokwebsites, omdat deze gereguleerd worden door de nationale overheidsinstanties. De voetbalbonden zijn er dan ook meer bij gebaat om het probleem aan te pakken binnen hun eigen sport. Om het probleem aan te pakken is het belangrijk om te weten welke risicogroepen en risicofactoren binnen het voetbal ten grondslag liggen aan het integriteitprobleem.

1.2 Doelstelling en Onderzoeksvragen

Het doel van dit onderzoek is om de fenomenen die ten grondslag liggen aan de integriteit problematiek van de sport, dat door de opkomst van het online gokken in opspraak is geraakt, in kaart te brengen en onderzoeken welke rol het online gokken binnen dit probleem speelt. Het probleem dat hierboven wordt geschetst heeft geleid tot de volgende onderzoeksvraag:

Welke factoren liggen ten grondslag aan het tot stand komen van het integriteitsprobleem binnen het voetbal in Nederland in relatie tot het online gokken?

Voorafgaand aan de beantwoording van de hoofdvraag zal er eerst gezocht worden naar antwoorden op de volgende deelvragen.

1. Wat is de omvang van het online gokken binnen de sportsector?

Het onderzoeken van de omvang van het online gokken op sportwedstrijden en welke problemen er de laatste jaren met de opkomst van het online gokken zijn ontstaan vormt het eerste deel voor de beantwoording van de hoofdvraag. Door het beantwoorden van deze eerste deelvraag kan er een beeld geconstrueerd worden welke impact het online gokken op sport heeft en waarom het de laatste jaren steeds meer onderwerp van discussie is.

2. Hoe kijken de voetbalclubs naar de opkomst van het online gokken?

Voor het beantwoorden van de tweede deelvraag wordt er gekeken naar de problemen binnen het voetbal die gepaard gaan met de opkomst van het online gokken. Voornamelijk ervaringen van

voetbalclubs worden gebruikt om deze vraag te beantwoorden. Vervolgens kan er onderscheid gemaakt worden tussen problemen die voortkomen uit het online gokken en problemen die daar los van staan.

3. *Welke rol speelt de opkomst van het online gokken in de beïnvloeding van de integriteit van het voetbal?*

Bij het beantwoorden van de derde deelvraag wordt er voornamelijk gekeken of het online gokken een groot aandeel heeft in het integriteitsprobleem. Hierbij wordt er voornamelijk onderzocht welke fenomenen uit het online gokken de integriteit van het voetbal bedreigen?

4. *Welke acties of stappen zijn of kunnen er ondernomen worden om bepaalde risico's te beperken?*

Voor het beantwoorden van deze laatste deelvraag wordt er gekeken naar de mogelijkheden om risicofactoren vanuit het online gokken en binnen het voetbal te beperken of in te dammen. Daarnaast zal er gekeken worden wie er verantwoordelijk is voor het treffen van bepaalde maatregelen.

1.3 Relevantie

De relevantie van dit onderzoek wordt vanuit twee perspectieven beschreven. Eerst zal worden toegelicht waarom dit onderzoek vanuit het oogpunt van de wetenschappelijke literatuur interessant is. Vervolgens wordt toegelicht wat de relevantie van dit onderzoek is met de praktijk.

1.3.1 Theoretische relevantie

De wetenschappelijke ofwel de theoretische relevantie van dit onderzoek is allereerst te vinden in het nagenoeg ontbreken van empirische kennis van oorzaken van (niet)integer gedrag in de sport. Daarnaast is er ook gebrek aan kennis binnen de literatuur over de invloeden en risicofactoren die vanuit het online gokken de integriteit van de sport aantasten. Dit onderzoek tracht vernieuwende inzichten te verschaffen in de risicogroepen en risicofactoren die mogelijk de integriteit van de sport schaden. In reeds gepubliceerde stukken wordt het integriteitprobleem dat het online gokken met zich meebrengt vermeld, maar binnen deze stukken wordt er niet zozeer ingegaan op de risicogroepen of factoren welke kunnen zorgen voor de dalende integriteit van sport. Daarnaast is er in de literatuur veel beschreven over integriteit, met name op bestuur en organisatie niveau. Met dit onderzoek wordt er getracht een brug te slaan tussen de theorie van integriteit en de sport.

1.3.2 Praktische relevantie

De praktische relevantie van dit onderzoek is te vinden in het beschrijven van oorzaken of risico's welke de niet-integer gedragingen van personen binnen het voetbal kunnen stimuleren. Door aan te

geven wat de mogelijke risicogroepen en factoren zijn kunnen sport verenigingen, sport- en overheidsinstanties inspelen en mogelijke maatregelen treffen om deze factoren of gebieden in te dammen. Daarnaast wordt er met dit onderzoek aangetoond wat de rol van gokwebsites is binnen het integriteitprobleem en of deze websites verwijtbaar handelen. Indien deze websites verwijtbaar handelen, wat zijn dan de mogelijke maatregelen die getroffen kunnen worden?

1.4 Leeswijzer

In het onderstaande wordt een overzicht geschetst van de aanbod komende hoofdstukken. Voor elk hoofdstuk wordt een korte inhoudelijke beschrijving gegeven.

- H.2:** In dit hoofdstuk wordt een overzicht gegeven van de geschiedenis en omvang van het online gokken. Op deze manier wordt er een beeld geschetst omtrent het ontstaan van het integriteitsprobleem binnen de sport en met name binnen het voetbal.
- H.3:** In dit hoofdstuk worden theoretische inzichten behandeld van concepten die onderdeel uitmaken van het onderzoek. Deze concepten vormen de basis voor het opstellen van het onderzoeksdesign.
- H.4:** In dit vierde hoofdstuk wordt er ingegaan op de opzet van het onderzoek. Er zal uitgebreid worden ingegaan op de gebruikte onderzoeksmethoden en technieken. Daarnaast zullen de keuzes voor de genomen stappen verantwoord worden.
- H.5:** In dit hoofdstuk worden de empirische resultaten die voortkomen uit het onderzoek gepresenteerd. Aan de hand van een inhoudsanalyse worden er verbanden getrokken tussen bepaalde uitspaken die gemaakt zijn tijdens de interviews en zoals deze worden beschreven in documenten.
- H.6:** In dit hoofdstuk wordt er verder ingegaan op de resultaten uit hoofdstuk vijf door conclusies te trekken op basis van bepaalde uitkomsten. Vervolgens wordt aan de hand van de beschreven conclusies de onderzoeksvragen beantwoord en zullen er een aantal aanbevelingen gedaan voor het integriteitsprobleem.
- H.7:** In dit laatste hoofdstuk wordt er kritisch gereflecteerd op het onderzoek.

2 Context: Gokken en sport

Gokken kent een lange historie en is de laatste eeuwen steeds meer verbonden met de sport. In dit hoofdstuk zal er kort de oorsprong en opkomst van het gokken op sportwedstrijden besproken worden (2.1.). In de daarop volgende paragrafen wordt de omvang van het gokken op sportwedstrijden (2.2.) en het huidige beleid in Nederland beschreven (2.3.). Op deze manier krijgt de lezer een impressie van de omvang en het huidige beleid van sportweddenschappen in Nederland. Tot slot wordt er ingegaan op de opkomende dreiging die de snelle groei van sportweddenschappen met zich mee heeft gebracht (2.4.).

2.1 Geschiedenis van het gokken op sportwedstrijden

De eerste vormen van sportweddenschappen vonden al plaats ver terug tot in de Romeinse tijd waar al werd gewed op de uitkomsten van paardenraces (Humphreys, 2011). Het wedden op sportwedstrijden heeft sinds zijn ontstaan meerdere evoluties ondergaan en wordt bij steeds meer sporten als een onlosmakelijk product gezien. Vandaag de dag kunnen supporters door het plaatsen van een weddenschap op hun favoriete club hun committent aan hun club tonen, net zoals andere supporters merchandising kopen van hun favoriete club als blijk van hun steun en waardering voor die club (Forrest en Simmons, 2003).

Het gokken op voetbalwedstrijden kent zijn oorsprong aan het einde van 19^e eeuw. In 1872 vonden de eerste voetbalweddenschappen plaats (Dietl en Weingärtner, 2012). In dit jaar werd het FA cup toernooi opgericht in Engeland en konden supporters gedurende het toernooi weddenschappen geplaatst worden. Weddenschappen werden in die tijd voornamelijk geplaatst bij bookmakers in en rond de stadions. De supporters en bookmakers waren voor het plaatsen en het aanbieden van weddenschappen in die tijd afhankelijk van het sport nieuws uit de regionale kranten. Ondanks het feit dat de eerste voetbalweddenschappen plaats vonden aan het einde van de 19^e eeuw, maakte het wedden op voetbalwedstrijden pas halverwege de 20^e eeuw een enorme groei door. De professionalisering van de sport heeft deze groei en toename in interesse op het wedden van voetbalwedstrijden in eerste instantie geïnitieerd (Dietl en Weingärtner, 2012). De Engelse voetbalcompetitie was al bij de eeuw wisseling geprofessionaliseerd, andere Europese landen volgden gedurende de 20^e eeuw.

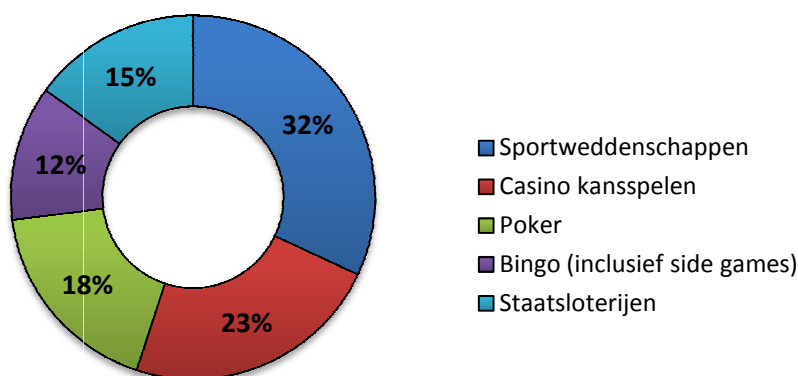
Een tweede verklaring voor de toenemende groei en interesse voor het gokken op sportwedstrijden ligt in de opkomst van de televisie halverwege de 20^e eeuw en de mogelijkheid om live verslagen van wedstrijden via de radio te distribueren. Dit zorgde ervoor dat het voetbal toegankelijk werd voor een breed publiek. Met de opkomst van de televisie groeide ook de vraag naar meerdere mogelijkheden om te gokken op voetbalwedstrijden (Munting, 1996, in Dietl en Weingärtner, 2012). In Nederland werd de TOTO opgericht als onderdeel van de Lotto, waarna er in

1961 het eerste nationale kansspel werd georganiseerd om de uitslagen van voetbalwedstrijden te voorspellen (Segaar en Seinen, 2012).

De derde groei periode maakte het gokken op sportwedstrijden door aan het einde van de 20^e en begin 21^e eeuw. Door de opkomst van het internet ontstonden er al gauw de eerste online gokmarkten. Websites zoals Ladbrokes en Betfair deden hun intrede waardoor weddenschappen online afgesloten konden worden en het wedden voor vrijwel iedereen toegankelijk werd. Sportliefhebbers en niet-sportliefhebbers kunnen nu zonder dat zij het huis uit hoeven gokken op wedstrijden en volledig anoniem blijven voor de buiten wereld.

2.2 Omvang sportweddenschappen

Het wedden op sportwedstrijden heeft het afgelopen decennia een enorme toevlucht genomen op de Europese markt. In het Verenigd Koninkrijk is het inzetten op sportwedstrijden de snelst groeiende vorm van gokken. Bijna alle inkomsten die gegenereerd worden door het gokken op sportwedstrijden zijn afkomstig uit het voetbal (Jackson, 1993). In Europa was in 2008 alleen al 32% van de bruto speelinkomsten van de Europese gok industrie afkomstig van sportweddenschappen (figuur 2.1). De Europese Unie verwacht dat dit percentage de komende jaren zal stijgen in verband met de groeiende markt van het online gokken.

Figuur 2.1: Bruto Speelinkomsten per product in Europa 2008 [bron: H2 Gambling Capital voor Europese Commissie, uit groenboek Europese Commissie]

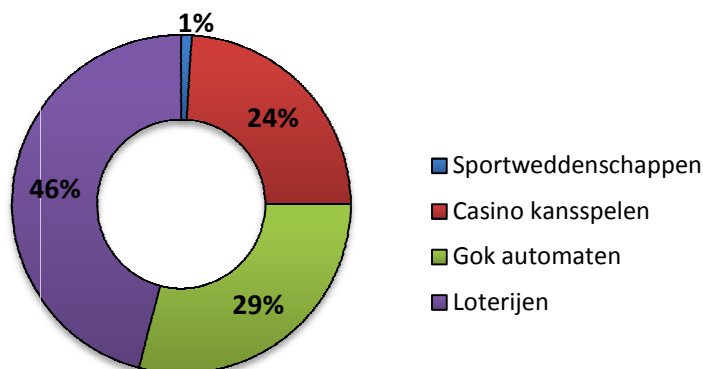
De groei aan speelinkomsten van zowel sportweddenschappen als andere gokdiensten is mede te danken aan de verandering van de markt, aldus de Europese commissie. De mogelijkheden van het internet, digitalisering van zenders en de opkomst van de smartphones heeft er voor gezorgd dat de omzet van de gokindustrie de afgelopen tien jaar alleen maar is toegenomen (tabel 2.2). Door deze groei aan mogelijkheden is het voor gokkers aan de andere kant van de wereld steeds makkelijker om beelden van sportwedstrijden live te volgen en om op elk gewenst moment een weddenschap plaatsen.

In tabel 2.2 is ook te zien dat voor de mobiele telefoons de grootste stijging wordt verwacht. Dit kan men wijten aan de snelle ontwikkelingen en ruime mogelijkheden die smartphones tegenwoordig bieden.

	2003	2008	2012	Verwachte stijging
Internet	€ 4,80 mld.	€ 5,90 mld.	€ 7,32 mld.	152,5
Mobiele telefoons	€ 0,78 mld.	n.b.	€ 3,51 mld.	450,0
IPTV	€ 0,32 mld.	n.b.	€ 1,33 mld.	415,6

Tabel 2.2: Verwachte stijging inkomsten voor het gokken op afstand (bron: H2 Gambling Capital voor Europese Commissie, uit groenboek Europese Commissie)

In verhouding met de Europese cijfers vormen de sportweddenschappen in Nederland maar 1% van het nationaal bruto speelinkomsten in 2012 (figuur 2.3). Het grote verschil ten opzichte van het gemiddelde van de Europese markt heeft waarschijnlijk te maken met het beleid dat in Nederland gehanteerd wordt ten aanzien van de gokindustrie. Nederland kan vanuit competitie oogpunt beschouwd worden als één van de meest beschermde landen ten opzichte van andere landen binnen Europa. De enige sport gerelateerde weddenschappen die toegestaan zijn binnen de Nederlandse wetgeving zijn de weddenschappen die georganiseerd worden door de sportwedkantoren die daar speciaal door de overheid voor zijn aangewezen, namelijk De Lotto (Segaar en Seinen, 2012).

Figuur 2.3: Bruto speelinkomsten NL per product in 2012 [Bron: H2 Gambling Capital]

2.3 Huidige situatie in Nederland

Binnen Nederland is maar één organisatie (De Lotto) geautoriseerd door de staat om sportweddenschappen aan te bieden aan de Nederlandse markt. Op deze manier is de Sport gokmarkt in Nederland onder volledige controle en toezicht van de overheid. De sport gokmarkt binnen Nederland kan dan ook beschouwd worden als een nationaal monopolie. De totale winst dat

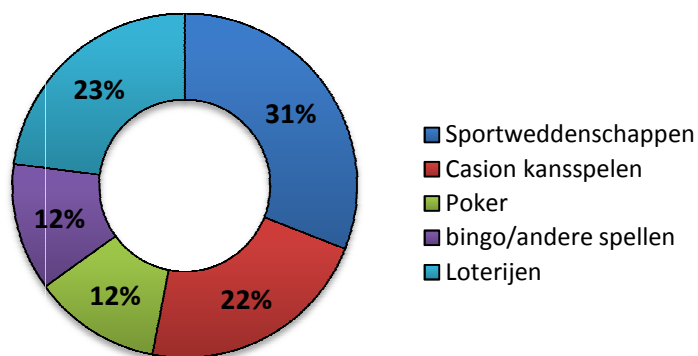
gegenereerd wordt door de Lotto wordt verspreid over sociale staatsprojecten in sport, cultuur en gezondheidszorg (Segaar en Seinen, 2012). De gokinstantie die zich binnen Nederland richt op de voetbalmarkt is de 'TOTO'. De TOTO is een onderdeel van de Lotto en heeft door het nationaliseren van de voetbalweddenschappen in 1961 ervoor gezorgd dat voetbalverenigingen gezamenlijk konden profiteren van deze markt. Sinds de start in 1961 heeft de TOTO al meer dan 170 miljoen euro uitgekeerd aan voetbalverenigingen binnen Nederland (Segaar en Seinen, 2012, p. 185).

Waarom Nederland deze strikte houding aanneemt ten opzichte van het gokken in vergelijking met de andere Europese landen heeft met name te maken met de impact die eventuele legalisering van het online gokken met zich mee zou kunnen brengen. Technologie en commercie zijn daarom ook de drijvende kracht voor voeren van regelgeving en niet de vraag van de markt bepaald de mate van restrictie (McMillen, 2000). De Nederlandse overheid probeert daarom ook te waken voor een stijgend aantal aan gokverslaafden bij eventuele legalisering van online aanbieders.

Ondanks dat vrijwel alle online aanbieders illegaal zijn in Nederland zijn deze websites vrij toegankelijk voor burgers. Zo blijkt uit een eindrapport van "Adviescommissie Kansspelen via Internet" dat in Nederland meer dan één miljoen Nederlanders deelnemen aan illegale kansspelen. Hiervan nemen er 565.000 deel aan kansspelen via internet, en geven zij daarbij 181 miljoen euro per jaar uit (Adviescommissie Kansspelen via internet, 2010). De Nederlandse overheid ziet daarom ook in dat het aanpassen van het huidige beleid noodzakelijk is om invloed uit te kunnen oefenen op deze illegale markt.

Zo bekijkt de overheid de mogelijkheden voor het verstrekken van vergunningen aan online aanbieders (Bommelé, 2011). Met een dergelijke vergunning mogen online aanbieders legaal opereren binnen Nederland maar moet er door de vergunninghouder wel aan een aantal eisen worden voldaan. Hieronder vallen de eisen die de zorgplicht richting de spelers garanderen. De eisen voor een vergunning zullen echter niet te los moeten zijn, anders zullen vele aanbieders de markt betreden en kan de overheid weinig invloed uitoefenen. Zijn de eisen te streng dan kan de overheid ook weinig uitrichten omdat er een lager percentage aanbieders de markt zal betreden (Bommelé, 2011). Naar verwachting zal een dergelijke licentiemethode binnenkort zijn intrede doen. Hierdoor het mogelijk is dat de overheid naast de reguliere speelinkomsten een groot percentage aan inkomsten kan verwachten uit sportweddenschappen (figuur 2.4).¹

¹ Cijfers zijn afkomstig van H2 Gambling Capital. Zij geven niet expliciet aan of deze verwachte cijfers verband houden met een eventuele legalisering van de online gokmarkt in Nederland.

Figuur 2.4: Verwachte overheidsinkomsten NL per product in 2015 [Bron: H2 Gambling Capital]

2.4 Opkomende dreiging

Naast de stijgende cijfers van gok industrieën en het willen reguleren van de online aanbieders is er ook een opkomende dreiging ontstaan door de groei van de sportweddenschappen sector. Er liggen meerdere oorzaken ten grondslag aan de toenemende corruptie binnen de sport sector. Forrest, McHale en McAuley (2008) en Forrest, (2012) beschrijven in hun rapport verschillende dreigingen die het online gokken vormt voor de sport.

De Globalisering van de sportwereld wordt als één van de grootste oorzaken gezien van de toenemende dreigingen voor de sport. Door de opkomst van het internet en de digitalisering van tv-kanalen blijft de sport niet beperkt tot een bepaalde regio maar is het voor mensen aan de andere kant van de wereld ook mogelijk om wedstrijden live te volgen en tegelijkertijd een weddenschap te plaatsen. Hierdoor zijn nationale voetbalcompetities gegroeid tot mondiale markten voor gokkers. Met name de Aziatische markt heeft zijn weg kunnen vinden binnen de Europese sporten. Door de globalisering is de sport en met name het voetbal vatbaarder geworden voor corruptie.

Het zijn niet zozeer de geautoriseerde bookmakers die problemen veroorzaken, het zijn met name de illegale bookmakers, die de mogelijkheden van het internet veelvuldig gebruiken en daardoor juist een grote bedreiging vormen voor de sport. In de Verenigde Staten wordt er alleen al 380 miljard dollar illegaal gegokt op sport evenementen. Dit in vergelijking met 2,57 miljard dollar dat via het legale circuit gegokt wordt op sport evenementen. Met name deze hoge bedragen en de winstmarges trekken wereldwijd georganiseerde misdaad aan (McLaren, 2011, p. 561-562).

De tweede vorm van dreiging vanuit het online gokken voor sport zijn de alternatieve gokmarkten die mede ontwikkeld zijn in afgelopen decennia (Forrest, 2012). Sommige gokwebsites bieden een alternatieve manier van gokken aan waarbij er 'person to person' gegokt kan worden. Betfair is zo'n dergelijk goksites. Betfair is geen traditionele bookmaker die zelf de quoteringen voor een wedstrijd

bepaalt, wat bij de meeste andere goksites zoals BWIN en UNIBET wel het geval is. Bij Betfair bepalen enkel en alleen de spelers hoeveel er kan worden gewonnen. Een individu kan nu zelf een weddenschap bedenken en plaatsen waarbij een andere persoon kan zeggen of de weddenschap uitkomt of niet. De online bookmakers zijn hier alleen verantwoordelijk voor het faciliteren van deze vorm van weddenschappen en ontvangen commissie wanneer er een weddenschap op hun website geplaatst wordt. Op deze manier is er geen enkele toezicht op de vorm en omvang aan weddenschappen en kunnen gokkers de raarste weddenschappen bedenken waarop andere personen kunnen wedden. Deze vorm van het aanbieden van sportweddenschappen wordt daarom als een bedreiging voor de integriteit van sport gezien (Forrest et al., 2008 & Forrest, 2012).

Door de opkomst van het live wedden is het voor gokkers mogelijk om tijdens wedstrijden een voorspelling te plaatsen. Deze voorspelling kan geplaatst worden op basis van kennis van gebeurtenissen die live plaatsvinden. De laatste jaren zijn de mogelijkheden van het live wedden uitgebreid. Nu kan er gedurende een wedstrijd niet alleen op de uitkomst gewed worden maar kan er ook live gewed worden op welke speler er gewisseld gaat worden of wie het eerste doelpunt gaat maken. De laatste jaren zijn de mogelijkheden van sportweddenschappen uitgebreid met deze zogenoemde “propositie weddenschappen”. Propositie weddenschappen zijn weddenschappen waarbij het onderwerp anders is dan de gebruikelijke bepaling van de uitslag. Dit zijn bijvoorbeeld de mogelijkheden om in te zetten op het aantal hoekschoppen. De mogelijkheid om te wedden of een speler wel of geen gele kaart gaat ontvangen gedurende de reguliere speeltijd. Het gaat zelfs zo ver dat men kan inzetten op welk team de eerste ingooi krijgt. De uitslag van de wedstrijd is lastig te beïnvloeden, omdat je als team afhankelijk bent van de tegen partij, en als individu afhankelijk van je teamgenoten. Maar het inzetten op wie de eerste ingooi krijgt is al door één persoon in de wedstrijd te regelen zonder dat het hoeft op te vallen. Juist dit baart vele instanties zorgen als het gaat om het waarborgen van de integriteit van de sport.

3 Theoretisch kader

Met voorgaande twee hoofdstukken is er een beeld geconstrueerd hoe de online sportweddenschappen zich afgelopen decennia heeft ontwikkeld en welke opkomende dreigingen parallel aan deze ontwikkeling zijn ontstaan. In de komende paragrafen zullen de belangrijkste theoretische concepten worden aangehaald. Allereerst zal ingegaan worden op het integriteitsprobleem door het begrip integriteit en de verhouding met de sport te verduidelijken (3.1.). Vervolgens zal er een overzicht gegeven worden van de verschillende vormen van corruptie binnen de sport. Dit overzicht is belangrijk om onderscheid te kunnen maken tussen vormen van corruptie die samenhangen met het online gokken en vormen die hier los van staan (3.2.). Tot slot zal er uitgebreid ingegaan worden op de term ‘Matchfixing’. Matchfixing is een term dat te pas en te onpas binnen de sport gebruikt wordt om enige vorm van corruptie aan te duiden. Met het verduidelijken van de term matchfixing wordt getracht enige structuur aan te brengen voor dit begrip (3.3.).

3.1 Sport en Integriteit

Om dieper in te gaan op het integriteitsprobleem dat volgens sport instanties is ontstaan door de opkomst van het online gokken, is het van belang om te kijken hoe sport vandaag de dag verbonden is met onze samenleving en welke weerslag het integriteitsprobleem heeft op de sport. Om het integriteitsprobleem te begrijpen en te verklaren zal eerst duidelijk gemaakt moeten worden wat begrip ‘integriteit’ inhoud en hoe dit begrip zich weerhoud tot de sport.

3.1.1 Wat is integriteit?

In de aanleiding en opzet van dit onderzoek staat het begrip integriteit centraal. In de voorbije quotes van onder andere Blatter en Gianni wordt het begrip integriteit continue aangehaald en spreken zij zelfs van een “integriteitsprobleem” door de opkomst van het online gokken. Maar wat betekend het begrip integriteit eigenlijk? Een korte doch heldere omschrijving van het begrip lijkt op dit punt op zijn plaats. Bij het opzoeken van het begrip integriteit in het woordenboek zal men de volgende betekenissen vinden: onschendbaarheid, eerlijkheid, onkreukbaarheid. De term integriteit is afkomstig van het Latijnse woord ‘integritas’, wat compleet of heilheid betekend. De term integriteit wordt vaak gebruikt om de kwaliteit van een persoon, actie of object te beschrijven (Banks, 2009, pp. 2170 – 2171). In de hedendaagse literatuur wordt het begrip integriteit veel gebruikt in verschillende contexten. De kern van het begrip blijft hetzelfde, alleen voegt iedere auteur zijn eigen nuances toe aan het begrip (Ishaak, 2008). Op deze manier is het vrij lastig om een concrete beschrijving te geven van de inhoud van het begrip integriteit.

Musschenga (2004) onderscheidt het begrip integriteit aan de hand van een aantal dimensies. Musschenga (2004: p.15) probeert op deze manier structuur aan te brengen in de verschillende benaderingen van het begrip integriteit. Dit doet hij op basis van twee continuïms (figuur 3.1). Hierbij maakt hij onderscheid tussen ‘lokaal’ versus ‘omvattend’ (integriteit in een specifieke rol of niet) en ‘formeel’ versus ‘materieel’ (integriteit naar maatstaven van iemands eigen overtuigingen of naar de breed gedeelde overtuigingen).

Formeel		Persoonlijke integriteit
	(kritische) rol integriteit - professionele integriteit - burgerlijke integriteit - politieke integriteit - ambtelijke integriteit enzovoort	(kritische) morele integriteit
Materieel	Lokaal	Omvattend

Tabel 3.1: Integriteitsmatrix Musschenga [Bron: Musschenga, 2004, p15]

Vervolgens vallen deze verschillende vormen van integriteit onder te verdelen in drie domeinen van integriteit: Integriteit gezien vanuit persoonsdimensie (persoonlijke integriteit), en integriteit vanuit een sociale dimensie (rol integriteit) en morele integriteit. Musschenga gaat voornamelijk in op de eerste twee vormen van integriteit, omdat men daar bij zijn inziens het meest mee in aanraking komt.

Persoonlijke integriteit kan gezien worden als het beeld dat iemand van zichzelf heeft. De persoon kent zichzelf een aantal morele normen en waarden toe en handelt op basis van deze normen en waarden. In zijn of haar besluiten maakt de persoon continue de afweging in zijn of haar gestelde normen en waarden. Wat voor de één als niet integer handelen kan worden beschouwd kan voor de ander geen issue zijn (Musschenga, 2004). Het is dus lastig aan te tonen waar de grens ligt voor wel of niet integer handelen.

Rol integriteit wordt daarentegen niet alleen gevormd door normen en waarden van het individu zelf maar door percepties en verwachtingen van meerdere personen. Rol integriteit is het beeld dat anderen van een persoon hebben en is voornamelijk gebaseerd op vertrouwen (Musschenga, 2004). De integriteit van een persoon wordt beoordeeld aan de hand van eisen en verwachtingen uit de omgeving. De omgeving schept verwachtingen voor het uitvoeren van bepaalde functies en beoordeelt functiebeoefenaars op basis van hun verwachtingen zonder dat zij de persoon persoonlijk kennen maar van wie ze wel voor bepaalde zaken afhankelijk zijn. Een persoon die vanuit zijn of haar rol als niet-integer wordt beschouwd zal het met name betrekking hebben op de functie-uitvoering van de persoon en wil dus niet gelijk zeggen dat de persoon in het dagelijks leven ook als niet-integer kan worden beschouwd. De grens van integer of niet-integer gedrag wordt hier dus bepaald door de verwachtingen die de omgeving schept (Musschenga, 2004).

3.1.2 Normen en Waarden van de Sport

In de paragraaf hiervoor is het begrip integriteit besproken. Maar waarom is de integriteit van de sport zo belangrijk? En hoe komt de integriteit binnen de sport tot stand. In komende paragraaf zal er meer ingegaan worden op het begrip integriteit en de link met sport.

Vandaag de dag kan sport niet los worden gezien van de maatschappij. Er wordt gesport omdat beweging gezond is. Sport kan dienen als vermaak en entertainment. Daarnaast kan sport dienen als sociaal middel, waarbij contacten worden gelegd. Volgens Crum (1992) kan er zelfs gesproken worden van “de versporting van de samenleving”. In de voorbije decennia heeft er volgens Crum (1992) een opwaardering van sport plaatsgevonden. Niet alleen kent de Nederlandse overheid steeds meer waarde toe aan sport, maar wordt het vertonen van sportief gedrag in de samenleving steeds meer als norm gezien. Sport wordt daarom ook steeds vaker als middel ingezet om maatschappelijke problemen op te lossen, aldus Crum (1992). Voor het oplossen van maatschappelijke problemen kan men denken aan de wijze waarop professionele verenigingen betrokken zijn met projecten in haar directe omgeving. Zo heeft Ajax sinds 1998 een partnership met de VU Kinderkliniek, waarbij het doormiddel van het organiseren van activiteiten probeert te zorgen voor een aangename leefklimaat voor de zieke kinderen.

De normen en waarden van sport worden grotendeels uitgedrukt in term ‘Fair Play’. Binnen Fair Play wordt er onderscheid gemaakt in twee dimensies (Loland en McNamee, 2000; Steenbergen, Buisman en Hilvoorde, uit Steenbergen, Knop en Elling, 2001). Fair Play omvat zowel een formele als een informele dimensie. Het formele Fair Play drukt zicht uit in de normen waarbij iedereen zich aan de regels van het spel houdt. Fair play wordt hierin bepaald door de regels van het spel. Informele Fair Play drukt zich meer uit in termen van zijn of haar best doen en respect hebben voor de tegenstander (Loland en McNamee, 2000). Steenbergen, Buisman en Hilvoorde (uit Steenbergen, Knop en Elling, 2001) zeggen dat informele Fair Play niet te beoordelen valt op basis van spelregels maar meer op basis van gedrag en houding van spelers ten opzichte van het spel. Steenbergen et al (2001) beschrijven de volgende karakteristieken die verwant zijn aan informele Fair Play:

- Het idee dat de tegenstander de garantie heeft dat hij dezelfde kans maakt om te winnen of te verliezen.
- Behandel de ander met respect. De tegenstander is niet alleen een vijand in formele zin, maar zal moeten worden behandeld als je naaste.
- Speel alleen tegen spelers met een gelijke speelkracht.
- De overtuiging dat beide partijen met volle overtuiging spelen en dat de primaire focus ligt bij het nastreven van de ontworpen doelen van het spel.

Meerdere factoren kunnen de integriteit van de sport en het Fair Play principe schaden. Zo zijn geweld, misbruik, discriminatie, doping en corruptie de factoren die hedendaags vaak negatief in het nieuws opduiken. Geweld, misbruik en discriminatie worden gezien als sociale overtredingen waarbij de oorzaak vaak wordt gezocht bij gedrag en opvoeding. Doping en corruptie zijn factoren die meer worden gezien als de sport specifieke vormen van misbruik die de integriteit van de sport van buitenaf negatief beïnvloeden (Preston & Szymanski, 2003).

3.2 Sport en Corruptie

Binnen de wetenschappelijke literatuur is er al veel geschreven over corruptie, met name op organisatie en bestuurlijk niveau. Op dit niveau wordt corruptie en fraude gezien als hoofdoorzaak voor het schenden van integriteit. Binnen deze paragraaf wordt er met name gezocht naar definities en vormen van corruptie binnen de sport en oorzaken voor het niet integer handelen van individuen.

3.2.1 Definiëren van corruptie binnen de sport

Binnen de sport is het lastig om corruptie te definiëren, aldus Maennig (2005). Het definiëren van corruptie binnen de sport is lastig omdat corruptie binnen de sport altijd in het spanningsveld zit tussen de overtredingen van vastgestelde normen (formele Fair Play) en wat sociaal geaccepteerd wordt (informele Fair Play) (Maennig, 2005). Zo kan corruptie plaatsvinden binnen de sport welke in overtreding is met de formele regels van de sport, maar kan de overtreding door het publiek geaccepteerd worden omdat het in hun ogen de informele regels niet schaadt. Denk hierbij aan autoraces of wielrennen waarbij een coureur of wielrenner zijn teamgenoot voor laat gaan ten behoeve van de ranglijst.

Maennig (2005) probeert voor het definiëren van corruptie in zijn stuk gebruik te maken van de bestaande literatuur van corruptie en cases uit de sport. Hij kijkt dan ook meer naar de impact en de gevolgen van de vormen van corruptie die hebben plaatsgevonden binnen de sport en houdt daarbij rekening met het sociale aspect. Maennig (2005) definieert corruptie binnen de sport als volgt:

“In sports, corruption may take the form of behaviour by athletes who refrain from achieving the levels of performance normally required in the sport in question to win the competition and instead intentionally permit others to win, or behaviour by sporting officials who consciously perform their allocated tasks in a manner at variance with the objectives and moral values of the relevant club, association, competitive sports in general and/or society at large.” [Maennig, 2005, p.189]

Zoals in de definitie van Maennig (2005) te lezen is, legt hij in zijn definitie voornamelijk de nadruk op het anders presteren of acteren binnen sportwedstrijden dan dat normaal van de sporters en officials gevraagd of verwacht wordt. Met het anders presteren doelt Maennig (2005) op het opzettelijk verliezen van wedstrijden door sporters of het opzettelijk anders acteren door officials, waarbij er tegen de vastgestelde normen en waarden en verwachtingen van clubs, supporters en samenleving wordt ingegaan. Dit gaat met name in tegen het principe van Fair Play dat Steenbergen et al (2001) benoemd waarbij beide partijen met volle overtuiging spelen en dat de primaire focus ligt bij het nastreven van de ontworpen doelen van het spel.

Alhoewel Maennig (2005) een brede definitie geeft van corruptie binnen de sport, leveren Gorse en Chadwick (2010) enige vorm van kritiek op de definiëring van corruptie zoals die beschreven wordt door Maennig (2005). De kritiek die Gorse en Chadwick (2010) leveren op de definitie van Maennig is dat hij in zijn definitie voornamelijk de nadruk legt op het opzettelijk slechter en anders presteren van sporters en officials binnen sportwedstrijden voor persoonlijk gewin en niet uitgaat van het opzettelijk beter willen presteren. Hierbij erkend Maennig, volgens Gorse en Chadwick, doping dus niet als vorm van corruptie. Gorse en Chadwick (2010) hebben vervolgens de volgende definitie van corruptie opgesteld. Deze definitie omvat alle vormen van misbruik binnen de sport die volgens hun verwant zijn aan enige vorm van corruptie binnen de sport.

“Corruption in sport involves any illegal, immoral or unethical activity that attempts to deliberately distort the result of a sporting contest for the personal material gain of one or more parties involved in that activity” [Gorse & Chadwick, 2010, p.8]

Alhoewel Gorse en Chadwick (2010) ook doping zien als vorm van corruptie ligt de nadruk binnen dit rapport op de invloeden vanuit het online gokken op de sport. In het vervolg van dit rapport zal doping niet behandeld worden. Voor dit onderzoek zal daarom meer gekeken worden naar vormen van corruptie die samenhangen met gokken op sportwedstrijden.

3.2.2 Vormen van corruptie binnen de sport

Binnen de sport valt er onderscheid te maken tussen verschillende vormen van corruptie (Maennig, 2005; Stokvis, uit Justitiële Verkenningen, 2002). Maennig (2005) verdeelt corruptie in twee categorieën. De eerste vorm van corruptie waarin onderscheid gemaakt wordt is corruptie aan de business zijde van sport. Corruptie dat plaats vindt aan business zijde van de sport zijn alle niet competitie gerelateerde vormen van corruptie. Maennig (2005) noemt deze vorm van corruptie ook wel “Management corruption”, waar met name sport organisaties en organisaties uit het bedrijfsleven bij betrokken zijn. Binnen deze vorm van corruptie moet men vooral denken aan corruptie die kan

plaatsvinden bij het toewijzen van grote sportevenementen, corruptie bij het ontwikkelen van nieuwe stadions, en het toewijzen en nomineren van hoogwaardigheidsposities binnen de sport.

De tweede vorm van corruptie waarin Maennig (2005) onderscheid maakt is corruptie die kan plaatsvinden aan de competitie zijde van sport. Binnen deze vorm van corruptie worden de resultaten van de wedstrijd beïnvloed door direct betrokkenen. Dit kunnen de sporters zelf zijn die een wedstrijd beïnvloeden of officials en andere niet atleten, zoals scheidsrechters, die een wedstrijd naar hun hand kunnen zetten. Maennig (2005) gaat verder niet in op de motieven waarom een sporter of official deel neemt aan corruptie.

Alhoewel Maennig (2005) onderscheid maakt in corruptie aan de business zijde van sport, beschrijft Stokvis (2002) vormen van corruptie op sportgebied die rechtstreeks betrekking hebben op sportwedstrijden en de opvattingen over 'Fair Play'. Stokvis bespreekt, zoals Maennig (2005) wel doet, niet de vormen van corruptie die betrekking hebben op de organisatie van de sport en de financiële belangen die daarmee gemoeid zijn. Volgens Stokvis (2002) is er hierbij geen sprake sportspecifieke corruptie, maar van zakelijk corruptie en dit staat volgens hem los van zijn visie van corruptie binnen de sport.

Binnen de sportspecifieke vormen van corruptie verdeelt Stokvis (2002) corruptie op basis van twee modellen waarin vrijwel alle bekende vormen van sportspecifieke corruptie ingedeeld kunnen worden. Zo wordt er onderscheid gemaakt in het wed-gerelateerde model en het politieke model. Deze modellen verschillen onderling wat betreft het type omkopers, respectievelijk wedders en strevers naar politieke invloed. Het gemeenschappelijke aan deze twee modellen is dat de tegenprestatie van de sporters eruit bestaat dat ze minder presteren dan dat ze kunnen. Bij beide modellen komt de invloed van buitenaf. Voor zover scheidsrechters omgekocht worden gaat het in beide modellen om het nemen van beslissingen die in het voordeel zijn van één van de partijen (Stokvis, 2002).

Volgens Stokvis (2002) bestaat er ook een derde type van sportspecifieke corruptie waarbij er geen invloed van buitenaf is maar waar wel financiële overwegingen meespelen in de beïnvloeding van het wedstrijdverloop. Dit wordt ook wel het "onderhandelingsmodel" genoemd. Sporters maken zonder invloed van buitenaf afspraken over het verloop van de wedstrijd. Hierbij wordt als voorbeeld gegeven de afspraken die wielrenners onderling kunnen maken voor de eindstreep wie de wedstrijd mag winnen.

3.2.3 Oorzaken corrupt gedrag

In de hierboven beschreven paragrafen wordt er voornamelijk ingegaan op het definiëren van corruptie binnen de sport. Voor het vertonen van corrupt gedrag liggen meerdere oorzaken ten grondslag. Over

het algemeen worden vooral de karakteristieke zwakte, hebzucht en kansen gezien als hoofdoorzaak voor het vertonen van corrupt gedrag (Condon, 2001; uit Justitiële Verkenningen, 2002).

Vianen en Voskuil (2010) stellen dat het vertonen van niet integer gedrag een bewuste keuze is van de persoon. Niet integer gedrag ontstaat als er morele onthechting plaatsvindt bij de persoon. Morele onthechting houdt in dat de persoon afstand neemt van zijn of haar normen en waarden door mogelijke persoonlijk sancties en persoonlijk gevoelens uit te schakelen. Volgens Vianen en Voskuil (2010) blijkt dat personen die niet integer gehandeld hebben zich in eerste instantie vaak niet eens schuldig voelen. Hiermee kan de link gelegd worden naar de persoonlijke integriteit van Musschenga (2004), waarbij een individu in zijn of haar besluiten continue de afweging maakt met betrekking tot zijn of haar gestelde normen en waarden.

Naast dat een persoon zichzelf bewust ontkoppelt van zijn morele normen en waarden kunnen invloeden van buitenaf ook een rol spelen in het veroorzaken van niet integer gedrag bij personen. Druk om te moeten presteren en verantwoordelijkheid zijn met name factoren die morele onthechting in de hand werken. Mensen zullen onder druk sneller besluiten nemen die niet stroken met hun eigen of de gestelde integriteit, aldus Vianen en Voskuil (2010). Hiermee kan de link gelegd worden naar de rolintegriteit van Musschenga (2004). Bij rolintegriteit wordt zijn of haar integriteit gevormd door verwachtingen uit de omgeving. Het is begrijpelijk dat wanneer de verwachtingen hoog zijn een individu bereid is om zich los te koppelen van zijn of haar normen en waarden om deze verwachtingen waar te kunnen maken.

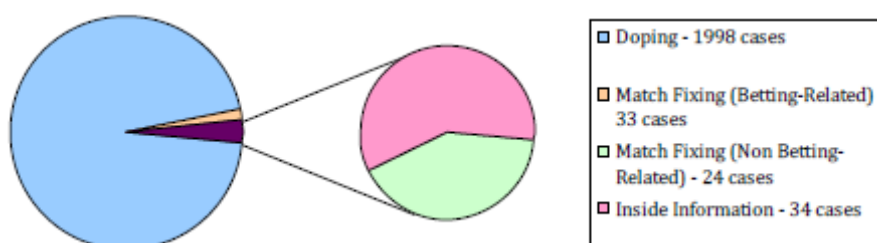
Niet alleen individuele of omgevingsfactoren liggen ten grondslag aan corruptie zo kunnen ook demografische factoren bijdragen aan de mate van corruptie (Treisman, 2000). In landen die economisch beter ontwikkeld zijn zal in mindere mate corruptie plaatsvinden dan in landen waar de economie niet goed ontwikkeld is. Zo stelt Treisman (2000) dat de mate van corruptie in federale staten vele malen hoger is dan in democratische staten. Er kan dus gesteld worden dat de financiële situatie van het individu een rol speelt in morele onthechting en van invloed is in zijn of haar besluitvorming om wel of niet integer te handelen.

3.3 Matchfixing als vorm van corruptie

In de vorige paragraaf is er binnen de literatuur gezocht naar definities van corruptie en de verschillende vormen van corruptie die binnen de sport te onderscheiden zijn. Op basis van deze theorie kan er een slag geslagen worden naar de vormen van corruptie die verwant zijn aan het online gokken op sportwedstrijden. Eén van de termen die veel gebruikt wordt om corruptie en omkoping binnen de sport aan te geven is de term 'Matchfixing'. In de komende paragraaf zal deze term nader verklaard worden.

3.3.1 Wat is matchfixing?

Matchfixing kent een lange historie en wordt algemeen beschouwd als het frauduleus manipuleren van sportwedstrijden. In de begin jaren werd matchfixing voornamelijk gezien als het vals spelen om te winnen. Matchfixing ontstond dan wanneer één partij moest winnen en daardoor bereid is om de tegenstander (meestal) met financiële middelen te overtuigen om minder te presteren of door juist scheidsrechters te belonen om bepaalde beslissingen, “biased decisions”, te nemen op het veld in hun voordeel. In verhouding tot doping stelt matchfixing nagenoeg nog niet veel voor (figuur 3.1.). Dit wil niet zeggen dat dit zo zal blijven. Matchfixing is iets van de laatste tijd en er is ten opzichte van doping nog relatief weinig over bekend.

Figuur 3.1.: corruptie in de internationale sport (2000-2010) - [Bron: Gorse & Chadwick, 2010]

Gorse en Chadwick (2010) maken als het gaat om matchfixing onderscheid tussen niet gokgerelateerde en gokgerelateerde vormen van matchfixing. De niet gokgerelateerde vorm van matchfixing kan vergeleken worden met het derde type van sport specifieke corruptie zoals Stokvis (2002) die beschrijft. Deze vorm van matchfixing vindt met name plaats bij wedstrijden waarbij er nagenoeg niks meer op het spel staat of waarbij er voor het ene team nog belangen meespelen en voor het andere team niet. Wedstrijden worden in dit soort situaties onderling verkocht. Zodat het team waarbij er geen belangen meer meespelen geld verdiend door te verliezen en het andere waarbij er nog wel belangen meespelen de overwinning pakt. Alhoewel deze vorm van matchfixing nog steeds tot de mogelijkheid behoort streven de meeste teams hun sportieve plicht na waardoor deze vorm de laatste jaren nagenoeg niet meer voor komt. Dat deze vorm van matchfixing nagenoeg niet meer voorkomt heeft mede te maken door de nieuwe opzet van de competities, toernooien en de toezicht van instanties (Preston en Szymanski, 2003).

De gokgerelateerde vorm van matchfixing kan vergeleken worden met het wedgerelateerde model van Stokvis (2002). Als wij het hebben over matchfixing dan wordt er vooral deze tweede vorm van matchfixing bedoeld. Vandaag de dag denken wij bij matchfixing voornamelijk aan sportwedstrijden die worden gemanipuleerd door spelers en officials die inzetten op eigen wedstrijden of onder invloed van grote goksyndicaten wedstrijden beïnvloeden die hierdoor grote geld bedragen

kunnen opstrijken. Alhoewel deze vorm van matchfixing ook verboden is, is het veel lastiger om een vinger in de pap te krijgen en na te gaan of een speler al dan niet opzettelijk een wedstrijd beïnvloed heeft. Er zit meestal een georganiseerde bende achter waardoor er niet duidelijk de schuld bij de sporter in schoenen valt te schuiven.

3.3.2 Werkwijze matchfixing en de rol van spelers en officials.

Declan Hill (2009) is een academische onderzoeksjournalist die als één van de weinige personen onderzoek heeft gedaan naar de totstandkoming en de werkwijze van matchfixing binnen het professionele voetbal. Hiervoor heeft hij een groot aantal bestaande cases geanalyseerd en een database van interviews opgebouwd. Zoals eerder aangegeven worden gokwebsites met name gebruikt om geld dat door het criminele circuit vergaard is wit te wassen. Op deze manier kan zwart verdiend geld omgezet worden naar wit geld waardoor het bruikbaar wordt. Hill (2009) gaat in zijn stukken met name in op de rol van spelers en officials en hoe zij benaderd worden vanuit het illegale circuit om medewerking te verlenen aan een fix. Het gebruik maken van een netwerk en het onderhouden van het netwerk speelt een belangrijke rol in het benaderen van sporters. Volgens Hill (2009) spelen oudvoetballers een sleutelrol binnen dit netwerk. Oud- of gestopte- voetballers vormen vanwege hun contacten en bekendheid bij verenigingen de brug in het benaderen van actieve voetballers om mee te werken aan een fix.

Hill (2009) gaat er vanuit dat spelers in de meeste gevallen worden omgekocht om mee te werken aan een fix. Soms vergt het een lange voorbereiding en worden spelers juist een lange tijd beloond om te winnen om vervolgens deze spelers onder druk te kunnen zetten om deel te nemen aan een fix en een wedstrijd opzettelijk te verliezen. Een goed voorbeeld hiervan is de Hoyzer case². Robert Hoyzer is een voormalig Duitse voetbalscheidsrechter die betrokken was bij gokfraude binnen het Duitse voetbal. Hierbij werd Hoyzer door de Kroatische maffia gemanipuleerd, waarbij zij Hoyzer met giften en luxe behandelingen manipuleerden om ten gunste van deze maffia wedstrijden te beïnvloeden.

Spelers of officials worden niet alleen omgekocht met geld of luxe artikelen om hen bereid te vinden mee te werken. Soms wordt er een andere manier toegepast op spelers zover te krijgen. Dit is door spelers te chanteren of te bedreigen. Hierbij kunnen gokschulden uit het verleden gebruikt worden om spelers onder druk te zetten of af te persen. In het ergste geval worden familie of vrienden gebruikt om een speler of official onder druk te zetten, aldus Hill (2009). Dit is een Italiaanse doelman Marco Paoloni overkomen³. Marco Paoloni was in zijn tijd doelman in de Italiaanse Serie B (In

² “Scheidsrechterschandaal schokt Duits voetbal”. 28 januari 2005. Duitslandweb.nl

³ “Latest Italian match-fixing scandal ... and weary resignation”. 28 mei 2012. The Guardian.

Nederland te vergelijken met de Jupiler League) voordat hij in juni 2011 werd opgepakt voor verdenking van matchfixing. Zo bleek achteraf dat hij inzetten op zijn eigen wedstrijden. Ondanks dat hij opzettelijk fouten maakte om de uitslag te beïnvloeden werden de wedstrijden toch gewonnen. Hierdoor bouwde Paoloni in de loop der tijd een gokschuld op bij een lokale wedkantoor. Onder bedreiging moest hij wedstrijden opnieuw manipuleren om zo zijn gokschulden af te betalen.

3.3.3 Waarom besluit een speler om mee te doen?

Er zijn verschillende redenen waarom een speler besluit mee te doen aan een fix. Als een speler gechanteerd wordt ligt de keuze van de persoon anders, maar als er van uitgaan wordt dat een speler wordt benaderd om mee te werken aan een fix voor een X bedrag dan zijn er volgens Forrest (2012) verschillende afwegingen die een speler maakt om al dan niet mee te werken. Deze afwegingen zijn door Forrest (2012) omvat in een economisch model. Elke speler of official maakt een persoonlijke afweging voordat hij of zij besluit om mee te werken aan matchfixing. De sporter maakt grofweg de afweging: Wat is de kans dat de fix lukt en wat levert het mij op indien de fix succesvol is? En; Wat is de kans op detectie en wat zijn de eventuele gevolgen als de fix gedetecteerd wordt? Zonder diep in te gaan op het economisch model van Forrest (2012) zullen met name de motieven en afwegingen tot deelname hieronder kort worden toegelicht.

- Hoe lager de kans ligt dat de fix succesvol zal zijn, des te minder spelers bereid zijn om te fixen.
- Hoe kleiner de opbrengst is van een, succesvol niet gedetecteerde fix, des te minder spelers bereid zijn om te fixen.
- Hoe groter de kans van detectie, hoe minder spelers bereid zijn om te fixen.
- Hoe zwaarder de straffen zijn bij eventuele detectie, des te minder spelers bereid zijn om te fixen.
- Spelers die meer of sneller last hebben van een schuld gevoel zullen minder snel bereid zijn om mee te werken aan een fix.

Met het model van Forrest (2012) kan er een link gelegd worden met de integriteittheorie van Musschenga (2004). In deze fase wordt een speler of official een aanbod gedaan in de vorm van een financiële beloning. De persoon maakt een afweging in zijn of haar persoonlijk toegekende normen en waarden (persoonlijke integriteit). Op basis van zijn of haar gestelde normen en waarden en de hoogte van het bedrag zal er wel of geen morele onthechting plaatsvinden.

3.3.4 Risicofactoren binnen de sport

De grote hoeveelheid geld die omgaat in de sport en in het online gokken heeft wereldwijd een enorme aantrekkingskracht gehad op criminelen. Dit heeft ervoor gezorgd dat naast de reguliere gokmarkt zich ook een zwarte(ondergrondse) gokmarkt heeft ontwikkeld, met name in Oost Europa en Azië. De lage pakkansen en de eenvoud waarmee sporters gemanipuleerd kunnen worden maakt het dat matchfixing populair is bij criminelen, aldus Preston en Szymanski (2003).

Zoals Hill (2009) hierboven benadrukt wordt de gokmarkt gebruikt door het criminele circuit om geld wit te wassen. Spelers, officials en andere betrokkenen worden omgekocht om ervoor zorgen dat de weddenschap waarop criminelen hun geld hebben ingezet uitkomt. Hierdoor zijn de criminelen niet alleen bezig met het witwassen van crimineel geld maar wordt de sport gebruikt om hun criminele activiteiten te faciliteren wat ten koste gaat van de integriteit van de sport (McLaren, 2009). Hierbij worden spelers en officials niet alleen met financiële middelen overtuigd om mee te werken, maar worden ook spelers gechanteerd om mee te werken. Bij financiële middelen komt het meer aan op de persoonlijk integriteit, terwijl bij chantage er meer de nadruk gelegd kan worden op de rol integriteit. De grens van integer of niet-integer gedrag wordt bij rol integriteit immers bepaald door de verwachtingen die de omgeving schept (Musschenga, 2004). Bij chantage wordt er druk uitgeoefend op de persoon. Zoals Vianen en Voskuil (2010) stellen zullen mensen onder druk sneller besluiten nemen die niet stroken met hun of de gestelde integriteit.

Forrest, McHale en McAuley (2008) en Preston en Szymanski (2003) hebben onderzoek gedaan waarmee zij proberen aan te tonen waar binnen verschillende sporten de kans op eventuele omkoping of chantage van sporters en officials het grootst is. Één op één sporten vormen een groter risico als het gaat om het verloop van de wedstrijd beïnvloeden. Voor een tennisser is het eenvoudiger om een wedstrijd te beïnvloeden dan voor een voetballer. Een tennisser kan als individualist het verloop van een wedstrijd in zijn eentje beïnvloeden. In teamsporten zijn spelers afhankelijk van teamgenoten en is het als individualist nagenoeg onmogelijk om het verloop van een wedstrijd te beïnvloeden.

Omdat een teamsporter afhankelijk is van zijn teamgenoten vormen teamsporten, volgens Forrest, McHale en McAuley (2008) en Preston en Szymanski (2003), weer andere risico's. Een teamspeler hoeft bij opzettelijk slechter presteren niet persé de wedstrijd te verliezen. Dit maakt het dat teamsporten weer gevoeliger zijn voor bepaalde propositie weddenschappen. Spelers kunnen betaald worden om beneden hun niveau te presteren terwijl de wedstrijd nog gewonnen kan worden. Spelers beïnvloeden hier niet zozeer het verloop van een wedstrijd maar er kunnen wel bepaalde wedstrijddetails worden beïnvloed.

Een ander risico is het salaris van spelers en officials. Binnen teamsport vormt met name het lage salaris van spelers en scheidsrechters een groot risico. Scheidsrechters hebben veel macht als het gaat om het bepalen hoe de wedstrijd verloopt. Zij kunnen vanuit hun positie wedstrijden makkelijk

manipuleren door bepaalde beslissingen in iemands voordeel te nemen. De combinatie van macht en een laag salaris maakt het dat zij een doelwit zijn voor omkoping. Dit geldt volgens Forrest, McHale en McAuley (2008) en Preston en Szymanski (2003) ook voor spelers met een laag salaris. In competities waar spelers een laag inkomen genereren, zullen deze spelers vatbaarder zijn voor omkoping. Spelers met een laag inkomen zullen sneller bereid zijn om voor een X bedrag een wedstrijd te beïnvloeden.

Een ander risico binnen de sport zijn de wedstrijden die geen significante waarde meer vormen voor de competitie, ook wel “Dead Rubber Matches” genoemd door Forrest, McHale en McAuley (2008). Dit soort wedstrijden vormen een groter risico als het gaat om het manipuleren van wedstrijden dan wedstrijden waar nog wel belangen meespelen. Bij wedstrijden waarbij er belangen op het spel staan zullen spelers of officials minder snel geneigd zijn om deze wedstrijden te manipuleren omdat er meestal op basis van sportieve redenen nog iets te winnen valt. Denk hierbij aan stijging of daling van de positie op de ranglijst. “Dead Rubber Matches” zijn met name wedstrijden aan het einde van de competitie waar nagenoeg geen belangen meer op het spel staan. De competitie is al in een eerder stadium beslist en de meeste posities van de ranglijst staan vast. Spelers zullen volgens Forrest, McHale en McAuley (2008) hierdoor mogelijk sneller bereid zijn om deze laatste belangeloze wedstrijden tegen betaling te manipuleren of opzettelijk te verliezen.

4 Onderzoeksontwerp

In dit hoofdstuk zal er uitgebreid ingegaan worden op het onderzoeksontwerp. Binnen het onderzoeksontwerp komt de gekozen strategie van het onderzoek aanbod (4.1.). Vervolgens zal er ingegaan worden op de gebruikte dataverzameling en analyse methoden (4.2.). Hiermee wordt aan de lezer duidelijk gemaakt op welke wijze de data verzameld en geanalyseerd is. Hierna zal er een omschrijving gegeven worden van respondenten die hebben deelgenomen aan dit onderzoek (4.3.). Tot slot wordt er ingegaan op zowel de interne en externe validiteit van dit onderzoek (4.4.).

4.1 Strategie

In de vraagstelling, zoals die vermeld wordt in de inleiding van dit rapport, wordt aangegeven “welke” risico factoren binnen het Nederlands voetbal mogelijk de kans op corruptie en omkoping vergroten. Er wordt binnen deze vraag min of meer gezocht naar fenomenen die ten grondslag liggen aan het ontstaan van het integriteitsprobleem. Het onderzoek dat zal plaatsvinden om deze hoofdvraag te beantwoorden zal daarom ‘Exploratief’ van aard zijn. Bij een exploratief onderzoek wordt een fenomeen of worden fenomenen onderzocht waar voorheen nog weinig onderzoek naar gedaan is (Robson, 2011). Voor dit onderzoek wordt een ‘flexible design’ onderzoeksopzet toegepast. Met een flexible design staat de opzet van het onderzoek vooraf niet vast en kan de onderzoeker eventueel gaande weg het onderzoek afwijken van zijn oorspronkelijke opzet (Robson, 2011). Voor dit onderzoek wordt verder gebruik gemaakt van een inductieve benadering. Door verschillende groepen respondenten te benaderen worden er nieuwe inzichten vergaard welke gebruikt worden om de onderzoeksvragen te beantwoorden. Dit in tegenstelling van de deductieve aanpak waarbij er bestaande theorieën en inzichten worden getoetst in de praktijk. Deze benadering wordt voornamelijk gebruikt binnen de kwantitatieve studies (Saunders et al., 2009).

4.2 Onderzoeksmethodieken

Voor dit onderzoek is er gebruik gemaakt van meerdere onderzoeksmethoden. Voor het verzamelen van data zijn er meerdere methoden van kwalitatieve data verzameling toegepast. Er is gekozen voor een kwalitatieve benadering omdat getracht wordt met behulp van impressies en meningen van anderen een beeld te vormen van de invloeden en de risico's van het online gokken op sportwedstrijden. Omdat het alleen kwalitatieve aanpak betreft spreekt Saunders et al. (2009) hier van een ‘Multi method’ aanpak.

4.2.1 Data verzameling methode

Voor het verzamelen van data voor dit onderzoek valt er onderscheid te maken in primaire data verzameling en secundaire data verzameling. Bij primaire data verzameling worden er met behulp van kwalitatieve onderzoeksmethoden nieuwe inzichten verzameld die zullen helpen bij het beantwoorden van de onderzoeksvraag (Saunders et al, 2009).

Binnen deze studie is er gekozen om de primaire data te verzamelen door gebruik te maken van semi-gestructureerde interviews. Hierbij zijn zowel respondenten die beschikken over de expertise als zijnde voetbalverenigingen geïnterviewd. Met het afnemen van semi-gestructureerde interviews bij voetbalclubs is getracht om hun kijk op de opkomst van het online gokken op sportwedstrijden in kaart te brengen. Daarnaast is er gekeken hoe voetbalverenigingen het integriteit probleem zien en welke risico's zij kunnen aanwijzen waar zij als club moeilijk vat op kunnen krijgen.

Door het afnemen van semi-gestructureerde interviews met experts op het gebied van corruptie binnen het voetbal is getracht inzicht te krijgen in de omvang van het probleem. Daarnaast is er door middel van deze interviews veel informatie verkregen hoe matchfixing in zijn werk gaat. Door deze informatie te koppelen aan uitspraken van voetbalverenigingen kunnen risicofactoren en groepen worden aangewezen. De topiclijst die gebruikt is voor de interviews is terug te vinden in *Bijlage I*.

Naast het afnemen van semi-gestructureerde interviews zijn er ook vragenlijsten verstuurd naar voetbal clubs. Deze vragenlijsten zijn verstuurd naar professionele voetbalclubs uit de Jupiler League. Het doel van deze vragenlijst is om een groot aantal responsies en data te vergaren van professionele clubs omdat het organiseren van interviews met deze clubs nagenoeg onmogelijk blijkt te zijn. Omdat het onderzoek kwalitatief van aard is en het de bedoeling is dat de verenigingen zelf aangeven hoe en welke problemen zij ervaren is er voor gekozen om een vragenlijst op te stellen welke bestaat uit een aantal openvragen (*Bijlage II*). Op deze manier worden de respondenten uitgedaagd om meer uit eigen initiatief antwoord te geven en uitspraken te doen over het onderwerp.

Parallel met het verzamelen van primaire data voor het onderzoek is er ook secundaire data verzameld ter ondersteuning van het onderzoek. Met secundaire dataverzameling zijn bestaande informatie bronnen geraadpleegd welke ter ondersteuning dienen voor het kunnen beantwoorden van de onderzoeksvraag (Robson, 2011). Binnen deze studie is voor het verzamelen van secundaire data gebruik gemaakt van een documentenanalyse. Met een documentenanalyse worden bestaande cases en artikelen die relevant zijn aan het onderwerp geraadpleegd. Met een documentenanalyse wordt getracht om patronen te herkennen in de geraadpleegde stukken. Voor dit onderzoek zijn voornamelijk nieuws artikelen en cases over het thema 'omkoping' en 'Matchfixing' binnen het voetbal onderzocht. De bevindingen uit deze vorm van data verzameling dienen als ondersteuning van de resultaten die voortkomen uit de primaire data verzameling methoden.

4.2.2 Data analyse methode

Voor dit onderzoek is de verzamelde data op basis van een inhoudsanalyse geanalyseerd. Een inhoudsanalyse is een onderzoekstechniek waarbij er wordt gezocht naar betrouwbare en geldige verbanden, of andere zinvolle materie, geplaatst in de context van het onderzoek (Saunders et al, 2009).

Om de verzamelde data te kunnen analyseren is deze eerst verwerkt tot een bruikbare vorm. De secundaire data is al in zijn vaste vorm en hoeft niet verwerkt te worden. De informatie is immers al tot een tekstdocument verwerkt. Een nadeel van deze secundaire data is echter dat de documenten geschreven zijn met een bepaald doel. Het kan daarom zijn dat sommige documenten niet aansluiten op het eigen onderzoek en daardoor niet bruikbaar zijn. Daarnaast kan het lastig zijn om interpretaties te maken op basis van de uitspraken die worden vermeld in deze documenten, omdat de context of de achterliggende gedachte van de auteur niet bekend is (Robson, 2011). De data die verzameld is binnen het primaire data verzamelingproces, met name de afgenomen interviews, zullen echter wel verwerkt moeten worden. Bij de gesprekken waarbij het mogelijk was om opnames te maken, zijn deze opnames getranscribeerd. Bij de gesprekken waarbij het niet mogelijk was om opnames te maken zijn de gesprekken binnen 24u na het gesprek uitgebreid samengevat.

Wanneer de verzamelde data verwerkt zijn tot een bruikbare vorm om mee te werken wordt er gestart met het ordenen en coderen van de data. De verzamelde stukken zijn hierbij grondig doorgelezen waarbij er uitspraken en stukken tekst gecodeerd en gelabeld zijn. Vervolgens zijn deze uitspraken en fragmenten uit de verschillende stukken met elkaar vergeleken om zodoende verbanden te ontdekken in uitspraken.

4.3 Sample omschrijving

Zoals hierboven al is aangegeven heeft er een verkennend (exploratief) onderzoek plaatsgevonden om de risicofactoren en groepen die een verhoogde kans op matchfixing opleveren in kaart te brengen. De onderzoekspopulatie die gebruikt is voor dit onderzoek bestaat uit een aantal respondenten die onder te verdelen zijn in twee sample groepen. Deze sample groepen zijn geselecteerd op basis van ‘purposive sampling’. Selectie op basis van purposive sampling houdt in dat groepen door de onderzoeker worden geselecteerd op basis van hun expertise en hun rol binnen het fenomeen (Saunders et al., 2009). Naast dat er gebruik gemaakt is van purposive sampling is er ook gebruik gemaakt van ‘snowball sampling’. Met snowball sampling wordt door middel van het netwerk van de participant mogelijk nieuwe participanten geworven voor het onderzoek. In tabel 3.1 is een overzicht gegeven van de uiteindelijke primaire dataverzameling groep.

	Aantal interviews	Vragenlijst
Jupiler League clubs	-	4
Topklasse clubs	-	4
Amateur verenigingen	2	1
Experts	2	-
Totaal:	4	9

Tabel 3.1: overzicht primaire dataverzameling

De eerste sample groep bestaat uit een tweetal respondenten die vanuit een andere positie te maken hebben met het onderwerp. Deze personen zijn geselecteerd op basis van hun expertise en betrokkenheid met het onderzoeksthema en op basis van hun gepubliceerde werk. Omdat zij zich bezighouden of bezig hebben gehouden met dit onderwerp worden zij binnen dit onderzoek gezien als zijnde de “experts”. Zij leveren hun bijdrage aan het onderzoek door de omvang en alle in’s en out’s van matchfixing in relatie tot sportweddenschappen binnen het voetbal te beschrijven. De interviews met de experts worden binnen dit onderzoek beschouwd als waardevolle informatie omdat bij deze personen de meeste kennis over het onderwerp zit aangezien er nog weinig over dit onderwerp (wetenschappelijk) gepubliceerd is.

De tweede sample groep bestaat uit een aantal voetbalclubs die actief zijn op zowel professioneel niveau als op amateur niveau. De voetbalclubs zijn benaderd om hun kant van het verhaal te doen. Hierbij is getracht om ervaringen van voetbalverenigingen van verschillende niveaus in kaart te brengen. Voetbalverenigingen die actief op een bepaald niveau zijn qua organisatie identiek. In het kader van dit onderzoek worden voetbalverenigingen van hetzelfde niveau beschouwd als een homogene groep. Hierdoor zal een kleine sample van voetbalclubs van een bepaald niveau voldoende zijn. De interviews en vragenlijsten van voetbalverenigingen worden lager geclassificeerd dan de informatie van de twee experts. De onderzoeker verwacht dat de kennis van voetbalverenigingen over het te onderzoeken thema voornamelijk gebaseerd zal zijn op gepubliceerde artikelen terwijl de experts zich daadwerkelijk bezig houden met het onderwerp en dus hoogstwaarschijnlijk over meer kennis en relevante informatie beschikken.

Naast het afnemen van interviews en vragenlijsten bij de participanten zijn er ook een groot aantal documenten geanalyseerd voor dit rapport. Deze documenten analyse bestaat uit een verschillende soorten documenten. Zo is er voor dit onderzoek een groot aantal kranten artikelen verzameld via LexisNexis Academic. LexisNexis Academic is een database van gepubliceerde artikelen die tot 35 jaar terug gaan. Binnen deze database is er gezocht op matchfixing en corruptie in relatie tot het online gokken en voetbal. Hierbij zijn in het kader van dit onderzoek met name in Nederland gepubliceerde artikelen verzameld die gepubliceerd zijn tussen het jaar 2000 en heden.

Daarnaast is er ook gebruik gemaakt van andere gepubliceerde documenten. Dit zijn voornamelijk bestaande interviews en “position papers” van instanties die gerelateerd zijn aan het onderwerp van dit rapport. Position papers zijn gepubliceerde documenten van instanties waarin zij hun mening geven of positie innemen voor of tegen een bepaalde stelling. Binnen deze documenten is er voornamelijk gezocht naar uitspraken van personen en instanties in relatie tot het te onderzoeken onderwerp. Deze uitspraken worden gebruikt om uitspraken en antwoorden, die verzameld zijn binnen het primaire data verzamelingproces, te benadrukken of te onderbouwen. In onderstaand tabel (tabel 3.2) is een overzicht gegeven van het aantal documenten die geraadpleegd zijn voor de secundaire data verzamelingmethode.

	Aantal
Kranten en tijdschrift publicaties (2000-heden)	43
Position Papers	6
Externe Rapporten	4
Bestaande interviews	1
Totaal:	54

Tabel 3.2: overzicht secundaire dataverzameling

In bijlage III is een omschrijving van de steekproef terug te vinden. Hierin worden zoveel mogelijk kenmerken van de participanten en de onderzochte documenten beschreven. Dit kan de lezer eventueel helpen in het construeren van een beeld en het toekennen van bepaalde waarden aan antwoorden van respondenten in het komende resultaten hoofdstuk. Van de verzamelde secundaire data zullen niet alle documenten gebruikt worden in de resultaten sectie. Dit omdat er veel overlap is tussen rapporten en artikelen. Daarnaast bleek na bestudering van de documenten niet elk document even relevant voor de beantwoording van de onderzoeksvragen.

4.4 Validiteit en betrouwbaarheid.

Bij het analyseren van de uitkomsten van de interviews, documentenanalyse en literatuurstudie vindt er een vorm van triangulatieplaats. Bij triangulatie worden meerdere kwalitatieve onderzoeksmethoden gebruikt om de validiteit van de uitkomsten te vergroten (Ritchie en Lewis, 2012). Triangulatie wordt binnen dit onderzoek gevormd door de theorie te koppelen aan zowel de uitspraken die verkregen zijn met het primaire data verzamelingproces, waarbij interviews en vragenlijsten worden afgenomen, als met de documenten die verzameld zijn binnen het secundaire data verzamelingproces.

Daarnaast wordt door middel van ‘Thick Description’ getracht om de kwaliteit van het onderzoek te verhogen. Door uitgebreid de stappen van het onderzoek te vermelden en te beargumenteren wordt de generaliseerbaarheid van dit onderzoek verhoogd (Ritchie en Lewis, 2012). Bij een eventuele check of vervolg onderzoek kunnen de beschreven stappen nogmaals nagelopen worden.

5 Empirische Resultaten

In dit hoofdstuk wordt per thema de resultaten besproken. Iedere paragraaf zal één thema bevatten. In eerste instantie zal er ingegaan worden op de impact die het online gokken volgens de participanten heeft op de sport (5.1.). Vervolgens zullen de risico's die aan het licht zijn gekomen tijdens het onderzoek besproken worden. Deze risico's kunnen worden onderverdeeld in risico's vanuit het voetbal (5.2.) en risico's die voort komen uit het online gokken (5.3.). Tot slot zal er ingegaan worden op de mogelijke maatregelen en oplossingen die getroffen kunnen worden om bepaalde risico's te beperken of uit te sluiten (5.4.).

Omdat er gewerkt is met een topiclijst en met een vragenlijst die per mail verstuurd is, zijn niet in alle interviews alle vragen aan de orde geweest en zijn niet alle vragen van de vragenlijst even adequaat beantwoord. Niet elke vraag van de vragenlijst heeft dan ook informatie opgeleverd die bruikbaar was voor de beantwoording van de hoofdvraag van dit onderzoek. Om aan te geven hoe verschillende verenigen en personen denken over de impact en de gevolgen van het online gokken op de sport worden verschillende parafrases van interviews en antwoorden op vragen uit de vragenlijst gebruikt.

Vanwege de gevoeligheid van het onderwerp zullen uitspraken of parafrases uit een interview niet te herleiden zijn naar de persoon of vereniging. Hiervoor zal bij bepaalde uitspraken of parafrases het niveau van vereniging genoemd worden en een rangschikking nummer om onderscheid te kunnen maken tussen de verschillende uitspraken van de respondenten. Zoals in het vorige hoofdstuk aangegeven hebben verschillende organisaties en voetbalverenigingen van verschillende niveaus meegewerkt aan dit onderzoek. In de Bijlage IV is een lijst van de uiteindelijk steekproef geplaatst met daarin een beschrijving van de respondenten. Uitspraken en parafrases zullen voorzien worden van het niveau van vereniging met daaraan een nummer gekoppeld om onderscheid te maken tussen verschillende uitspraken van verenigingen die actief zijn op hetzelfde niveau. Zo zullen uitspraken van amateur verenigingen voorzien worden van "Ama1, Ama2, ..." etc. Uitspraken van verenigingen uit topklasse niveau zullen voorzien worden van "Top1, Top2, ..." etc. Uitspraken van verenigingen uit de Jupiler League zullen voorzien worden van "Jup1, Jup2, ..." etc. Naast de voetbalverenigingen heeft er een tweetal interviews plaats gevonden met de zogenoemde experts. Uitspraken van de twee zogeheten Experts zullen respectievelijk voorzien worden van "Exp1" en "Exp2".

5.1 Impact van het online gokken op de sport.

In het begin van de data analyse is er vooral gekeken naar de invloeden van het online gokken op de sport. Na het analyseren van de data blijkt dat de opkomst van het online gokken zowel een negatieve impact als een positieve impact op de sport kan hebben. In het vervolg van deze paragraaf worden beiden invloeden behandeld.

5.1.1 Negatieve invloeden

Het online gokken en het daarmee gepaard gaande corruptie en matchfixing kan grote negatieve gevolgen hebben voor de integriteit van de sport. Volgens de expert 1 zorgt het online gokken en de daarmee gepaard gaande corruptie voor gezichtsverlies van de sport. Zo stelt expert 1 tijdens het interview dat je als supporter een voetbalgevecht wil zien, waarbij twee teams strijden voor de overwinning. Als de uitslag van tevoren al vast staat en de supporters het idee hebben dat de spelers opzettelijk slechter presteren hebben zij geen reden meer om te kijken en neemt de interesse voor het voetbal af, aldus expert 1. Het gezichtsverlies en de afname aan geloofwaardigheid leidt daardoor tot het wegblijven van supporters. Het wegblijven van supporters zorgt ervoor dat de sport minder populair wordt waardoor sponsors en andere geldschietters uitblijven. Het online gokken kan er dus voor zorgen dat het voetbal zowel sociaal als financieel de das om wordt gedaan.

De Chinese profcompetitie kan worden gezien als een goed voorbeeld waarbij het online gokken en daarmee gepaard gaande corruptie ervoor gezorgd heeft dat het voetbal niet meer intrek is bij het publiek. De Chinese voetbal bond doet er op dit moment alles aan om het voetbal in hun eigen land weer op de kaart te zetten. Waarbij zij zelfs bekende spelers uit Europa gebruiken om hun prof competitie te helpen promoten⁴.

Door middel van een vragenlijst is aan een aantal voetbalverenigingen de vraag voorgelegd ‘*welke invloed het online gokken heeft op de sport en met name op het voetbal*’. Een klein aantal voetbalclubs delen de mening van de expert dat het online gokken nadelige gevolgen heeft voor het voetbal. Zo zegt een bestuurder van een vereniging het volgende:

“Ik denk dat online gokken alleen maar nadelige gevolgen kan hebben, mede doordat er een vorm van competitievervalsing kan optreden.” (Ama3)

Bovenstaande quote illustreert dan ook dat het probleem dat de opkomst met zich heeft meegebracht. De opkomst van het online gokken heeft een extra onzekere factor toegevoegd, die naast de bestaande vormen van corruptie, de integriteit van de sport beschadigd. Supporters en sportliefhebbers zetten sneller hun vraagtekens bij bepaalde beslissingen die het verloop van de wedstrijd beïnvloeden. Onderstaande quote illustreert dit probleem:

⁴ Beckham ambassadeur Chinees voetbal. Algemeen Nederlands Persbureau (ANP). 4 maart 2013.

“Dat is moeilijk in te schatten. Er zijn in theorie zoveel mogelijkheden een wedstrijd te beïnvloeden, die in de praktijk ook als ‘toeval’ of ‘pech’ in het spel omschreven kunnen worden. Waar ligt de grens tussen opzet en ongelukkig zijn? Nu al worden wedstrijden ‘verkwanseld’ als er onderlinge clubbelangen in het geding zijn...”. (Jup2)

Met de quote wordt aangegeven dat het lastig blijft om te bewijzen of een voetballer of een scheidsrechter een inschattingfout maakt tijdens een wedstrijd of dat er opzet in het spel was. Omdat het lastig is om te bewijzen kan het vals beschuldigen van scheidsrechters en/of voetballers de persoon kunnen beschadigen waarbij er enige vorm van reputatieschade kan optreden⁵.

5.1.2 Positieve invloeden

De opkomst van het online gokken hoeft niet alleen maar negatieve impact op de sport te hebben. Zo blijkt na analyse van de data dat de opkomst van het online gokken voor de meeste verenigingen een positieve uitwerking kan hebben op de sport. Onderstaande quote illustreert deze gedachten:

“...Vroeger was er de voetbaltoto, waar niets mis mee was. Het positieve van online gokken (Bwin bijv.) zou kunnen zijn dat er een aantrekkelijke sponsor zou gecontracteerd kunnen worden.” (Jup2)

In tegenstelling tot het interview met Expert 1 zijn voetbalverenigingen en met name de professionele verenigingen van mening dat de opkomst van het online gokken de verenigingen juist geld kan opleveren in de vorm van sponsor contracten. In andere Europese landen zoals Engeland en Spanje zijn er vrij veel lucratieve sponsor deals gesloten met grote online gok sites. Een vereniging uit de Jupiler League (Jup2) geeft verderop in de vragenlijst bij de vraag of het online gokken in Nederland gelegaliseerd zou moeten worden nogmaals aan dat het online gokken juist sponsor geld met zich mee kan brengen.

“Er wordt massaal illegaal gegokt, dus legaliseren is de boodschap. Daarmee komt er sponsorgeld beschikbaar.” (Jup2)

Wat opvalt is dat voetbalclubs een hele andere benadering hebben wat betreft de impact van het online gokken ten opzichte van de sport- instanties en autoriteiten. Zo wordt de indruk gewekt dat voetbalverenigingen en met name de professionele verenigingen de financiële mogelijkheden bekijken

⁵ “Bond blij met onderzoek naar omkoping; ‘misschien bestaat er wel een illegaal gokcircuit’”. Door Jop van Kempen, Het Parool, 19 mei 2006.

terwijl de sportinstanties meer bezig zijn met het bewaken van de integriteit van de sport. Veel voetbalclubs zijn van mening dat het probleem groter wordt gemaakt dan het in werkelijkheid is. De media speelt volgens hen hier een grote rol in. Onderstaande quote geeft deze gedachten van voetbalclubs weer:

Met de media van tegenwoordig wordt alles zo snel zo groot opgeblazen dat bijna iedereen het gelijk voor waar aan neemt. Ik denk zelf dat daar het grootste probleem in zit. (Jup3)

Bovenstaande quote geeft aan welke rol de media speelt in de ogen van de meeste verenigingen. Als er gekeken wordt naar de hoeveelheid gerelateerde publicaties valt op dat er in afgelopen jaar meer gepubliceerd is dan in de tien jaar daarvoor. Één van de mogelijke oorzaken dat gezorgd heeft in een toename aan publicaties in het afgelopen jaar is de publicatie van het onderzoek van Europol waaruit blijkt dat ook Nederland betrokken is bij Matchfixing⁶.

5.2 Risico's vanuit het voetbal

In het vervolg van de data analyse is er vooral gekeken naar de risicofactoren die een rol spelen in het ontstaan van het integriteitsprobleem binnen het voetbal in Nederland. Na het analyseren van de data blijkt er onderscheid te maken valt in factoren vanuit de sport en vanuit het online gokken die de kans op corruptie vergroten. In deze paragraaf wordt er met name ingegaan op de factoren die vanuit de sport een risico vormen.

5.2.1 Belangen van wedstrijden en het competitie element

Zoals eerdere in dit rapport beschreven spelen volgens Forrest, McHale en McAuley (2008) de belangen van wedstrijden een factor die eventuele corruptie in de hand zou kunnen werken. Na analyse van de data blijkt dat de belangen van wedstrijden vanuit twee perspectieven benaderd kunnen worden. De meeste voetbalverenigingen kijken anders naar de invloed van wedstrijdbelangen dan de twee experts die geïnterviewd zijn. Het volgende citaat illustreert dit:

“Hoe groter de financiële gevolgen voor een goed resultaat zullen zijn, des te groter is het risico op matchfixing.” (Ama3)

⁶ Olmer, B.(5 februari 2013) Brein gokschandaal want zich veilig. *Telegraaf*, pp. 7.

Een bestuurslid van een amateurvereniging (Ama1) geeft tijdens het interview aan dat juist aan het einde van de competitie de meeste omkoping plaatsvindt. Aan het einde van de competitie zijn de meeste prijzen al verdeeld en clubs waar nog wel wat te winnen valt kunnen dan eventueel andere clubs verleiden om te verliezen ten gunste van hun positie op de ranglijst.

Een bestuurlid van een andere amateur vereniging (Ama2) vertelde tijdens een interview dat hij in het verleden heeft meegewerkt aan het omkopen van een wedstrijd. Het belang van deze wedstrijd was dusdanig groot dat de vereniging er alles aan wilde doen om te winnen. De geïnterviewde verteld hierbij dat hij destijds werd benaderd door de directeur van zijn vereniging met de vraag of hij de tegenstander kon benaderen met de vraag voor welk bedrag zij bereid waren om te verliezen. De geïnterviewde had in die tijd connecties met de tegen partij. De wedstrijd werd, zoals het bestuurlid aangeeft, uiteindelijk met een ruime uitslag gewonnen. De volgende quote van een professionele vereniging bevestigt ook de kijk van voetbalverenigingen op de invloed van wedstrijdbelang en corruptie:

“...financiële redenen, het belang van wedstrijden zijn groot. Dat gaat niet alleen om online gokken, maar een individu kan ook een speler of spelers betalen om een resultaat te beïnvloeden, waardoor een andere club een voordeel krijgt.” (Jup1)

Zoals hierboven aangegeven zijn wedstrijden gevoelig voor corruptie wanneer er grote belangen meespelen tijdens een wedstrijd. Bovenstaande quote laat zien dat het niet altijd het online gokken betreft maar dat ook los van het gokken wedstrijden worden verkocht. De clubs kijken dan ook meer vanuit het niet wed-gerelateerde perspectief van matchfixing (Gorse en Chadwick, 2010).

De experts geven daarentegen aan als het gaat om wed-gerelateerde vormen van corruptie (Stokvis, 2002; Gorse en Chadwick, 2010) met name wedstrijden waarbij er geen zware belangen meespelen vatbaarder zijn voor matchfixing. Dit bevestigt wat Forrest et al. (2008) aangeven dat juist wedstrijden waar nagenoeg geen belangen gemoeid zijn vatbaarder zijn voor omkoping. Met name als we spreken over de invloed van het online gokken op wedstrijden. Het is eenvoudiger om een wedstrijd opzettelijk te verliezen als er nagenoeg geen belangen meespelen. Buitenstaanders hechten eenmaal minder belang aan het eindresultaat en zullen minder snel argwaan krijgen bij bepaalde incidenten die het wedstrijdverloop beïnvloeden.

Wat de voetbalverenigingen met name vergeet is de rol die de tegenpartij speelt. De tegenpartij is degene die uiteindelijk bepaalt om mee te werken aan een fix of niet. Als er voor de tegenpartij nagenoeg geen belangen meer meespelen zullen zij eerder bereid zijn om mee te werken aan een fix dan ploegen waarbij winnen in sportieve zin nog wat kan opleveren.

5.2.2 Financiële positie en chantabelheid van spelers

Spelers en officials zijn een belangrijke schakel om een wedstrijd te fixen. Spelers en officials zijn immers de personen die direct betrokken zijn bij een wedstrijd en invloed op het verloop van de wedstrijd kunnen uitoefenen. Zonder de betrokkenheid van spelers of officials valt er niet te fixen. Buitenstaanders met slechte intenties zijn er alles aangelegen om spelers of officials zover te krijgen dat zij bereid zijn om het verloop van de wedstrijd te beïnvloeden. Hiervoor benaderen zij vooral spelers of officials die chantabel zijn. Zoals in de theorie behandeld door Vianen en Voskuil (2010) zal een persoon zich sneller ontkoppelen van zijn morele waarden als hij onder druk komt te staan. Een persoon kan sneller onder druk staan als er factoren zijn die de persoon chantabel maken.

Uit analyse van de data blijkt dat er verschillende factoren zijn die ervoor zorgen dat spelers en officials sneller chantabel zijn. Er zijn volgens de respondent (Exp1) verschillende redenen die een speler in het dagelijks leven chantabel maken zoals; loon, schulden, familie etc. Dit zijn volgens de expert de voornaamste redenen voor spelers en officials om mee te werken aan matchfixing. Eén van de voornaamste redenen die spelers en officials chantabel maken is de financiële of welvaartspositie van de persoon.

Zoals in de theorie behandeld geeft Treisman (2000) aan dat de welvaart van een land invloed heeft op de mate van corruptie binnen dat land. Voetballers die kwetsbaar zijn voor corruptie zouden dan voornamelijk de voetballers zijn die in minder welvarende landen spelen of moeten rondkomen van een modaal salaris. De financiële posities van spelers wordt daarom gezien als één van de grootste redenen voor voetballers om deel te nemen aan matchfixing.

Veel matchfixing vindt plaats in Oost Europa, blijkt uit een onderzoek van FIFPro dat gehouden is in Oost Europese competities. Het blijkt dat spelers hun salaris daar vaak te laat, niet volledig of helemaal niet uitbetaald krijgen. Hierdoor zijn deze spelers sneller bereid om voor een X bedrag een wedstrijd te beïnvloeden. Het volgende citaat is afkomstig uit het onderzoek van de FIFPro en illustreert het probleem in Oost Europa:

55% of all the players who did not receive their salary on time were approached to consider match fixing. Among the respondents that were never approached with such a proposal, only 39.7% of them claim that their club does not pay salaries on time.

[Bron: FIFPro Blackbook Eastern Europe, 2012]

Het is ook aannemelijk dat in dit soort landen matchfixing veel vaker voorkomt dan in Nederland vanwege het welvaartsniveau in dat soort landen. Filosoof Ivo van Hilvoorde zegt daar het volgende over:

“De Nederlandse Sporter is moreel niet hoogstaander dan een Bulgaarse, zegt sport filosoof Ivo van Hilvoorde. Wel heeft het welvaartsniveau invloed op matchfixing. ‘Lionel Messi hoef je er niet voor te benaderen.’”

[bron: ‘Subtop meest kwetsbaar voor omkoping’ - Nederlands Dagblad, 6 februari 2013]

Expert 2 geeft in het verlengde van bovenstaande uitspraak van Hilvoorde aan dat de hogere competities juist aantrekkelijker zouden zijn omdat deze competities een veel grotere commerciële markt vormen ten opzichte van de lagere competities. Volgens expert 2 zijn spelers op dit niveau minder chantabel vanwege het hoge salaris dat zij verdienen. Spelers van een lager niveau zullen volgens expert 2 daarom een gemakkelijker doelwit zijn om een wedstrijd te beïnvloeden. Op een lager niveau is er immers minder toezicht, zijn de belangen kleiner en verdienen de spelers een lager salaris waardoor de financiële drempel om eventueel mee te werken aan een fix lager ligt dan spelers met een miljoenen contract. Het is echter de vraag of er op lagere niveaus in Nederland spelers omgekocht worden om wedstrijden te fixen. Op lagere niveaus valt er binnen Nederland, los van de zwarte markt, niet online te gokken. Websites zoals Bwin, Unibet en de TOTO bieden alleen maar weddenschappen uit de professionele competities aan. Dit zijn binnen Nederland de Eredivisie en de Jupiler League.

5.3 Risico’s vanuit het online gokken

Waar met de vorige paragraaf is ingegaan op de risico’s vanuit het voetbal zal in deze paragraaf worden ingegaan op de risico’s vanuit het online gokken. Uit de analyse van data komt nadrukkelijk naar voren dat er onderscheid valt te maken tussen de invloed van de geregleerde gokmarkt en de invloeden vanuit de zwarte gokmarkt. De geregleerde gokmarkt wordt gezien als de markt waarbij websites vergunningen hebben om in een groot aantal landen te opereren. Dit zijn met name de bekende websites zoals; BWIN, UNIBET, Ladbrokes, Betfair etc. De zwarte markt is met name de gokindustrie die zich op een illegale manier bezig houden met gokactiviteiten. Dit zijn gok websites en wedkantoren die zonder licentie werken en waar met name binnen Europa geen toezicht op is.

5.3.1 Geregleerde markt

Door de uitbreiding van het internet en de toename van volume aan weddenschappen hebben de websites de mogelijkheid gehad om het aanbod aan weddenschappen in de loop der tijd uit te breiden. De wedkantoren maken het tegenwoordig mogelijk om op wedstrijddetails in te zetten. Deze weddenschappen vallen onder de zogeheten “Propositie-weddenschappen”. Zoals eerder in dit rapport aangegeven zijn Propositie-weddenschappen, weddenschappen waarbij het onderwerp anders is dan de

gebruikelijke bepaling van de uitslag. Er kan bijvoorbeeld gewed worden op het aantal hoekschoppen, aantal kaarten en wie de eerste ingooi krijgt, etc⁷.

Het rapport van IRIS ziet deze vorm van weddenschappen daarom ook als een bedreiging voor de sport omdat op deze wijze een actie door één enkele individu bepaald kan worden zonder dat deze argwaan hoeft te wekken bij het publiek. Een dergelijk detail hoeft geen invloed te hebben op de uiteindelijke uitslag van de wedstrijd.

Voetbalclubs geven met de vragenlijst ook aan dat met name deze vorm van weddenschappen hen zorgen baart omdat men hier volgens hen geen grip op kan krijgen. Zo zegt een team uit de Jupiler League het volgende:

“...Voetbal is wel gecompliceerder. Je kan gokken op wie de eerste gele kaart krijgt, wie de eerste corner neemt, of er een eigen doelpunt valt, etc. Dit maakt het voetbal juist kwetsbaarder voor enige vorm van opzet in het spel.” (Jup1)

De gereguleerde online gokmarkt is zich echter ook bewust van de gevaren en de gevoeligheid van dit soort weddenschappen. Tegenwoordig accepteren zij geen hoge inzetten op deze vorm van weddenschappen meer. Daarnaast zijn dit soort weddenschappen niet echt gewild onder de gokker vanwege de lage quoteringen die goksites toewijzen aan dit soort weddenschappen. Volgens het rapport van IRIS zijn daarom met name de weddenschappen met hoge quoteringen gewild. Uit het onderzoek van IRIS blijken dit de volgende wedenschappen te zijn:

- Uiteindelijk uitslag en half-time uitslag.
- Het aantal gescoorde doelpunten.
- Verschil in aantal scoorde doelpunten tussen twee teams.
- Asian Handicap. (Bij Asian Handicap begint één team met een virtuele achterstand waardoor de quotering van dit team hoger uitvalt dan wanneer beide teams met een gelijke stand starten. Binnen Asian-handicap zijn weer meerdere variaties mogelijk)

Expert 1 geeft in het interview ook aan dat er bij matchfixing voornamelijk gewed wordt op de uitslagen van wedstrijden en op het totaal aantal doelpunten dat wordt gescoord in een wedstrijd. Met dit soort weddenschappen valt er meer geld te verdienen dan met de andere vorm van weddenschappen die gokwebsites aanbieden. De quoteringen van deze weddenschappen liggen volgens de respondent vaak hoger dan de propositie weddenschappen. Daarnaast bevestigt de respondent ook dat op de

⁷ Geerds, J. (5 februari 2013) Matchfixing op gekste details. *Telegraaf*, pp. 7.

meeste vormen van zogeheten propositie wetenschappen een wedlimiet zit. Hierdoor kan er niet meer ingezet worden dan een X bedrag. Dit maakt het voor gokkers die grote bedragen willen opstrijken minder lucratief.

Als het gaat om Matchfixing en corruptie binnen de sport spelen de gereguleerde gok websites alleen een faciliterende rol hierin. Zij hebben immers de websites ontwikkeld voor het legale gokcircuit en zij zijn er zelf niet bij gebaat dat er ook via de zwarte markt gebruikt van gemaakt wordt. Verlies aan integriteit door matchfixing leidt dan ook tot een minder populair product voor gokwebsites, aldus Expert 2.

De gereguleerde gokbranche heeft te lijden onder enige vorm van matchfixing dat plaats vindt binnen de sport. Dit komt omdat bij matchfixing de link snel wordt gelegd naar de gokindustrie. De European Sport Security Association (ESSA) zegt hier ook het volgende over:

“To lay the blame for all sports corruption at the door of the betting industry is a mistake and morally wrong: this has been illustrated by recent scandals in Formula One, Rugby, Handball and even Lawn Bowls, where none of the match-fixing scandals involved any links to betting.”

[ESSA Position Paper on Sports Integrity]

In de uitspraak hierboven valt op te maken dat er dan ook meer gewezen zou moeten worden op de niet gokgerelateerde vormen van matchfixing waarbij wedstrijden door sporter of verenigingen onderling worden verkocht. Expert 2 bevestigt ook in zijn interview dat de gereguleerde gokmarkt alleen maar baat heeft bij het behoud van integriteit van de sport en dat zij er alles aan doen om matchfixing en corruptie binnen de gokwereld te verbannen. De ESSA benadrukt daarom ook dat de gereguleerde gokmarkt niet gebaat is bij enige vorm van matchfixing. Dit wordt duidelijk uit de volgende quote van de ESSA.

“It is also important to note that it is the gambling industry which has to suffer the reputational and financial consequences of any match-fixing and game manipulation.”

[ESSA Position Paper on Sports Integrity]

Volgens de ESSA moet bij gokgerelateerde vormen van matchfixing de schuld niet gezocht worden bij de gereguleerde online gok markt maar vooral bij de illegale en met name de Aziatische gok markt.

5.3.2 Zwarte (Aziatische) markt

Operators van illegale websites of van niet geregistreerde websites zijn niet verplicht om toezicht te houden op de weddenschappen die geplaatst worden op de sites. Daarnaast hoeven zij verdachte vormen van weddenschappen niet te communiceren en zijn zij vrij om zelf te bepalen welke weddenschappen zij aanbieden en tegen welke quoterings zij deze aanbieden (rapport IRIS). Het registreren en het toewijzen van licenties voor deze websites zou daarom ook een oplossing kunnen zijn op toezicht te houden op dit soort sites en de integriteit van de sport daarmee te bewaken. Zoals hiervoor al aan aangegeven is behoud van de integriteit van de sport ook voor de gereguleerde gokbranche cruciaal.⁸ Ondanks deze intenties blijkt het onbegonnen werk voor Europese landen om illegale sites te reguleren, omdat de illegale online gokmarkt voor het grootste deel vertegenwoordigd wordt door sites uit Azië (rapport IRIS). De voetbalverenigingen zien met name de zwarte markt ook als grote bedreiging van de integriteit van de sport. Onderstaande quote illustreert dit:

“Gokken is een bedreiging, zeker zo lang er geen inzage is wie er gokt, waar wordt gegokt en welke bedragen er worden ingezet. Dit gevaar is het grootst waar er niet legaal gegokt wordt. (Jup1)”

Expert 1 en expert 2 bevestigen wat de voetbalclubs zeggen. Het grootste gevaar komt van de illegale goksites. Er is vanuit Europa geen toezicht op dit soort gokwebsites waardoor deze websites de integriteit van sport in gevaar brengen zonder dat er enig vat op te krijgen is. Dit soort gokwebsites doen volgens expert 2 niks aan enige bescherming van de integriteit van de sport en hebben met name de gereguleerde goksites te leiden onder deze illegale gokwebsites.

Waarom er met name in Azië zoveel goksites actief zijn heeft volgens expert 1 voornamelijk te maken met de levensstijl van de Aziaten. Het zit eenmaal in de cultuur van de Aziaten om te gokken. Zo zegt de respondent dat waar wij op vrijdagavond naar de kroeg gaan, gaan de Aziaten naar casino's en/of wedkantoren. De verhouding legale weddenschappen versus illegale weddenschappen is in Azië 1:10 (Rapport IRIS). Net zoals McLaren (2011) al aangeeft trekken deze hoge bedragen en de winstmarges wereldwijd georganiseerde misdaad aan. Doordat er zoveel geld omgaat in deze illegale markt is deze illegale gokmarkt ook erg populair geworden bij het criminele circuit.

Hill (2009) geeft al aan dat voornamelijk matchfixing plaats vindt door toedoen van het criminele circuit. Tussenpersonen worden gebruikt om spelers en officials te benaderen om mee te werken aan een fix. Daarnaast maken zij gebruik van een netwerk van personen (stromannen) om

⁸ Strijd tegen bedrog- achtergrond rondom sportweddenschappen hangt een geur van bedrog. Terecht? Algemeen Dagblad, 25 november 2008.

grote geld bedragen verdeeld op verschillende websites in te zetten. Op deze manier proberen zij toezichhoudende systemen te omzeilen aangezien grote bedragen opvallen (Exp2).

De intrede en bemoeienis van het criminele circuit heeft het er echter voor gezorgd dat sporters de laatste jaren meer betrokken raken bij matchfixing. Waar spelers voorheen zelf de controle en de keuze hadden om te bepalen of zij al dan niet inzetten op wedstrijden, worden zij nu onder druk van partijen van buitenaf verzocht om wedstrijden te beïnvloeden.

5.3.3 Voorbeeld van witwassen van crimineel geld via het online gokken.

Zoals Hill (2009) benadrukt worden sportweddenschappen met name gebruikt door criminelen om zwart verkregen geld wit te wassen. Hieronder is een voorbeeld⁹ geplaatst van een weddenschap zoals deze aangeboden zou kunnen worden op een gokwebsite. Voor het witwassen van geld wordt er voornamelijk gewed op wedstrijden waar de quoteringen redelijk gelijk zijn (figuur 1). Zoals in het voorbeeld weergegeven is levert een eventuele winst voor Manchester United (1) voor elke ingezette euro 2,35 op. Een gelijk spel (x) levert 3,55 voor elke ingezette euro op en winst voor Real Madrid (2) levert 2,65 voor elke ingezette euro op. Als voorbeeld wordt er vanuit gegaan dat een crimineel 30.000 euro wil witwassen. Hij kan op elke mogelijk uitslag inzetten en hierdoor zijn kansen spreiden. In het ergste geval maakt de persoon 6.500 euro verlies en in het meest gunstige geval maakt de persoon 5.500 euro winst. Ongeacht de uitkomst wordt het zwarte geld waarmee is ingezet doorgesluisd naar de witte markt. Maar waarom zouden criminelen het geld spreiden en het risico lopen om een deel van het geld te verliezen als zij ervoor kunnen zorgen dat een bepaalde uitslag zeker zal plaatsvinden en dus al het geld op één uitkomst kunnen inzetten? Dit kan dus door spelers, officials en ander betrokkenen om te kopen zodat zij ervoor zorgen dat hun weddenschap zo goed als zeker uitkomt. Hierdoor zijn zij niet alleen bezig met het witwassen van crimineel geld maar wordt de sport gebruikt om hun criminele activiteiten te faciliteren wat ten koste gaat van de integriteit van de sport.

⁹ Dit voorbeeld is gebaseerd op voorbeelden die expert 2 gegeven heeft tijdens het interview en op basis van een uitzending van Zembla 'Gokken langs de lijn' van donderdag 14 maart 2013.

	1	x	2	
Manchester United - Real Madrid	2,35	3,55	2,65	
	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000	inzet
	€ 23.500	€ 35.500	€ 26.500	uitkeringswaarde
	€ -6.500	€ 5.500	€ -3.500	verdiensten

Figuur 1: Voorbeeld witwassen geld door het criminele circuit via sportweddenschappen.

5.4 Maatregelen en oplossingen

Ten opzichte van de Oost Europese landen, maar ook de aangrenzende landen zoals België, Duitsland en Italië, zijn er binnen Nederland nog weinig gevallen van matchfixing bekend. Eén van de oorzaken daarvan kan zijn dat binnen Nederland al een aantal maatregelen van kracht zijn waardoor matchfixing hier minder snel zal plaatsvinden. Ondanks deze bestaande maatregelen zou er meer gedaan kunnen worden om eventuele risico's op matchfixing te verkleinen. Voor het verkleinen van eventuele risico's op matchfixing zijn er verschillende rollen weggelegd voor de betrokken instanties en organisaties. In deze paragraaf wordt ingegaan op de rol die organisaties en instanties kunnen spelen in het beperken van risico's. Allereerst worden de bestaande maatregelen kort weergegeven die er mogelijk voor zorgen dat er in Nederland minder gevallen van matchfixing bekend zijn ten opzichte van andere Europese landen.

5.4.1 Bestaande maatregelen

Nederland is voor voetballers één van de meest aantrekkelijke landen om te spelen vanwege het belastingtarief, de pensioenregelingen en de carrière mogelijkheden na de voetbalcarrière, aldus een recent gepubliceerd rapport van Ernst & Young¹⁰. Nederland dient door zijn strikte beleid daarom ook als voorbeeld voor FIFPro. De begrotingen van voetbalclubs moeten sluitend zijn en er is binnen Nederland een check op uitbetaling van salarissen.¹¹ Dit zorgt ervoor dat spelers en officials minder chantabel zijn wanneer zij benaderd zouden worden, zoals dat in landen uit het Oostblok wel het geval is, aldus de FIFPro.

¹⁰ Tax and career facilities for professional football Players – Ernst & Young, 20 mei 2013.

¹¹ Geknoei genoeg, maar niet hier. Trouw, 24 oktober 2012.

Volgens expert 1 zijn er al een aantal maatregelen van kracht die ervoor zorgen dat de Nederlandse profcompetities minder gevoelig zijn voor corruptie ten opzichte van andere Europese landen. De respondent benoemt de volgende maatregelen:

- Een licentie systeem.

Het licentiesysteem is van toepassing op alle Betaald Voetbal Organisaties (BVO's) die deelnemen aan de competities betaald voetbal. Doel van dit licentie systeem is een eerlijk verloop en de continuïteit van de competities betaald voetbal te waarborgen. Om dit te realiseren moeten BVO's zo transparant mogelijk zijn op het gebied van: financiën; veiligheid en organisatie.

- Pensioenregeling.

Daarnaast heeft de Nederlandse competitie een pensioen pot voor gestopte (prof)voetballers. Reden voor de opzet van een dergelijk pensioenpot is dat voetballers na hun carrière geld uitgekeerd krijgen dat zij verdiend hebben gedurende hun loopbaan in de Nederlandse competitie. Hierdoor komen spelers na hun voetbalcarrière niet in één klap zonder geld te staan.

- Play-off systeem.

De derde reden waarom er in Nederland minder snel matchfixing zal plaatsvinden is omdat er in Nederlandse Eredivisie sinds een aantal jaar een play-off systeem gehanteerd wordt. De plaatsen één tot en met vijf in de eredivisie geven recht tot deelname aan een Europese competitie. Waar voorheen de plaatsen één tot en met vijf vast stonden, spelen nummers vijf tot en met acht aan het einde van de competitie play-off wedstrijden. De winnaar van de play-off wedstrijden krijgt uiteindelijk de vijfde plaats toegewezen waarmee de club recht heeft op deelname aan een Europese competitie.

Een pensioen regeling zorgt er volgens de respondent voor dat voetballers na hun carrière minder snel chantabel zijn voor deelname aan matchfixing. Zoals Hill (2009) aangeeft zijn er eerdere gevallen van matchfixing binnen Europa bekend waarbij oud voetballers betrokken waren. Op deze manier zijn oud-voetballers mogelijk minder chantabel dan wanneer er geen pensioenregeling is.

In een eerder stadium is al aangegeven dat belangen rond een wedstrijd een risico vormen als het gaat om het fixen van een wedstrijd. Met name als het gaat om gok-gerelateerde vorm van matchfixing zijn wedstrijden waarbij de belangen nagenoeg weg zijn juist vatbaarder. Met het hierboven beschreven play-off systeem blijven de belangen van wedstrijden tot het einde van de competitie groot. Een club die elfde staat kan nog op de achtste plaats eindigen wat de club deelname aan de play-offs oplevert en wat eventueel toegang tot een Europese competitie oplevert. Een club is op deze

manier minder snel bereid om zijn wedstrijd te verkopen omdat er voor de club nog wat op het spel staat. Toegang tot een Europese competitie levert een club immers zowel sportieve als financiële voordelen op.

De drie hierboven beschreven maatregelen zijn met name van kracht op betaald voetbal organisaties in Nederland. Een licentiesysteem, pensioenregeling en een play-off systeem dienen allen ter bescherming van de professionele voetbal competities in Nederland. De maatregelen zijn dus niet van toepassing op de amateur competities waardoor zij mogelijk meer risico lopen.

5.4.2 Rol van Sport Instanties

Als het gaat om preventiemaatregelen kunnen voetbal instanties een rol spelen in het verkleinen van risico's van matchfixing binnen het voetbal. Het grootste deel van de ondervraagde voetbalverenigingen zijn van mening dat de KNVB de aangewezen instantie is om het probleem op te lossen. Onderstaand citaat laat zien hoe er over het algemeen gereageerd wordt door voetbalverenigingen op de vraag wie zij als verantwoordelijke zien om het probleem op te lossen:

“De KNVB ziet dit als groot probleem laat hun het dan maar ook oplossen.”

Ama2

Wat opvalt is dat er bij de meeste voetbalverenigingen de tendens heerst dat de KNVB en zoals eerder aangegeven de media het probleem overdrijven.

In tegenstelling tot de meeste ondervraagde verenigingen geven de twee experts plus een klein aantal verenigingen aan dat de voetbal instantie in Nederland geen grote rol kan spelen in het aanpakken van matchfixing maar dat er voor het aanpakken van het probleem vooral gekeken moet worden naar andere organisaties en instanties. Onderstaand citaat geeft aan welke rol sportinstanties eventueel wel zouden kunnen spelen in de ogen van de ESSA.

“Player’s association should be able to set-up programs to educate athletes and especially young players on how to deal with the risks of match fixing. ESSA is already working on a program with the professional players federations in Europe.”

[ESSA Position Paper on Sports Integrity]

Zoals bovenstaand citaat laat zien moeten sport instanties instaat zijn om programma's te ontwikkelen waarbij spelers worden voorgelicht over de invloeden en gevolgen van matchfixing. Volgens Expert 1 is men in Nederland al bezig met het opzetten van een dergelijk educatie programma voor voetballers en officials. Bij een educatie programma moet men denken aan een praktische manier van informeren

van spelers en officials door middel van bijvoorbeeld 'e-learning'. E-learning is een digitale leer omgeving waarbij spelers en officials door het volgen van online cursussen kunnen leren van de ontwikkelingen rondom matchfixing en hoe ermee om te gaan. Volgens de respondent wordt er op deze manier getracht om spelers en officials bewust te maken van risico's en gevolgen van matchfixing.

De vraag is echter of een dergelijk educatie programma effect heeft op spelers. Volgens de ESSA en ook volgens de meeste sportverenigingen zou de sportinstanties er goed aan doen om eventuele betrokkenheid van spelers en officials zwaarder te bestraffen. Zo schrijft de ESSA het volgende:

“Sport federations should adopt a zero tolerance approach on anyone connected to their sport from betting on it.”

[ESSA Position Paper on Sports Integrity]

De sport verenigingen zijn met name van mening dat wanneer er zwaarder gestraft wordt dit een afschrikwekkend effect zal hebben op andere spelers en officials. Op deze manier zullen spelers en officials volgens de verenigingen minder snel bereid zijn om mee te werken aan een fix.

Hiermee kan gelijk een link gelegd worden naar de theorie die Forrest (2012). Forrest gaat met zijn stuk in op de afweging die spelers maken om deel te nemen aan een fix. Forrest stelt dat spelers en officials in hun afweging voor deelname aan een fix de eventuele gevolgen laten meewegen. Met het invoeren van eventuele zwaardere sancties zou een speler minder snel de afweging maken om mee te werken.

5.4.3 Rol van Sport-Betting operators

Een andere organisatie die eventueel wat zou kunnen doen tegen het verkleinen van risico's op matchfixing zijn de online betting organisaties. In voorgaande paragrafen is al aangegeven dat verlies aan integriteit door matchfixing leidt tot een minder populair product voor de gokwebsites. Zij zijn net zoals de voetbal instanties er ook alles aan gelegen om matchfixing te verbannen binnen het voetbal en de andere sporten.

Als het gaat om het nemen van maatregelen hebben de meeste gereguleerde gokwebsites een aantal maatregelen getroffen om vanuit hun positie de kans op eventuele matchfixing te verkleinen. Zo zegt de ESSA en beide experts het volgende over de maatregelen die de online betting organisaties getroffen hebben:

- ‘Customer identification controls’

In het verlengde van de uitspraak van Jup1 in paragraaf 5.3.2. speelt het identificeren van personen een grote rol om inzicht te krijgen wie er gokt en wat er wordt gegokt. Om verdachte zaken rechtstreeks te kunnen linken aan een persoon, hanteren de meeste gereguleerde goksites een ‘Customer identification’ controle systeem. Elke speler die zich aanmeld op één van deze sites is verplicht om zich te identificeren door zijn of haar ID gegevens op te geven. Deze worden vervolgens geverifieerd met de naam, het adres en het rekeningnummer van de persoon. Op deze manier kunnen deze websites gelijk de persoon traceren die eventueel verdacht bezig is.

- ‘Betting limitations’

Met ‘betting limitations’ zijn er weddenschap limieten geplaatst op bepaalde vormen van weddenschappen. Hierbij kan een speler niet meer inzetten dan een bepaald bedrag waardoor de uitkeringswaarde ook nooit hoger is dan een bepaald bedrag. Illegale goksites uit Azië bieden de mogelijkheid om ongelimiteerde bedragen in te zetten op bepaalde uitslagen van wedstrijden. Dit maakt het voor gokkers lucratiever omdat op deze manier grotere winsten geboekt kunnen worden.

Zoals eerder aangegeven zijn propositie weddenschappen gevoelige vormen van weddenschappen als het gaat om matchfixing. Met name op deze gevoelige vormen van weddenschappen zijn weddenschapplimieten geplaatst waarbij er niet meer ingezet kan worden dan een X bedrag. Op deze manier worden deze vormen van weddenschappen minder lucratief voor personen die de intentie hebben om via deze vorm van weddenschappen te fixen.

- ‘Suspicious betting behavior and Transaction scans’

Naast het plaatsen weddenschapplimieten houden de meeste gereguleerde gokwebsites het transactie verkeer in de gaten. Hierbij worden transacties bij de desbetreffende websites gescand waarbij er gelet wordt of er exorbitant hoge bedragen worden ingezet op één bepaalde weddenschap of dat er grote bedragen worden overgeboekt naar één bepaalde rekening. Het inzetten van exorbitant hoge bedragen wil nog niet zeggen dat de betreffende persoon de intentie heeft om de wedstrijd te fixen. Naast het scannen van transacties op eventuele verdachte zaken, houden de meeste gokwebsites ook het gedrag en trends van bepaalde weddenschappen in de gaten. Hierbij wordt er gekeken of er bij bepaalde wedstrijden opeens het wedgedrag explosief toeneemt. Bij de champions league finale is het aannemelijk dat er wereldwijd enorm veel wordt ingezet. Het wordt natuurlijk anders als er bijvoorbeeld bij een wedstrijd uit de Jupiler League normaal gesproken gemiddeld 2000 personen een weddenschap plaatsten met een voorkeur voor en bepaald team en in een bepaald weekend een miljoen personen een weddenschap plaatsten waarbij het grootste deel gokt op de niet favoriet dan is dit natuurlijk verdacht.

Naast de boven genoemde maatregelen hebben de gokwebsites die aangesloten zijn bij de ESSA in 2005 een ‘early warning system’ ontwikkeld. Hieronder is een fragment uit een position paper van ESSA weergegeven waarin kort beschreven wordt wat het early warning system inhoud.

“In an effort to keep the sport clean and free from manipulation some of the leading online gambling operators developed an early warning system in 2005 to alert the sport federations of any suspicious or irregular betting during any of their sporting events. The early warning system, the European Sports Security Association (ESSA), provides information to the sport federations free of charge with the online gambling operators bearing the costs. Sport federations receive information on betting volumes, names, locations and IP addresses etc. ESSA has put in place Memorandums of Understanding with all the leading sport federations, including FIFA, UEFA, the ATP, the IOC, to provide such information soon as it becomes available.”

[ESSA Position Paper on Sports Integrity]

Met het early warning system willen de goksites hun kennis delen met de sportinstanties. Door verdachte transacties en patronen door te spelen aan de sportinstanties zouden de sport instanties eventueel een onderzoek kunnen starten naar de betreffende wedstrijden.

5.4.4 Rol van Openbare autoriteiten en instanties.

Expert 1 en expert 2 benadrukken beiden dat de sportinstanties en de geregleerde gokbranche machteloos zijn als het gaat om het aanpakken van matchfixing. De grootste rol en verantwoordelijkheid is volgens hen weggelegd voor de overheid. Volgens beide respondenten zijn zij de aangewezen instantie om actie te ondernemen. Zij hebben immers de middelen en de bevoegdheden die de sport instanties en de online gokorganisaties niet hebben om verdachte zaken te onderzoeken. Ondanks dat de overheid de bevoegdheden en opsporingsmiddelen heeft, kunnen zij een veel nadrukkelijker rol spelen als het gaat om het aanpakken van matchfixing in Nederland, aldus beiden experts. Volgens de twee experts zou de overheid de volgende acties moeten ondernemen:

- Het ontwikkelen van nieuwe regelgeving t.a.v. Matchfixing.
- Een instantie ontwikkelen die zich richt op het onderzoeken van verdachte zaken.

Met het eerste punt doelen de respondenten op een wijziging van de bestaande of het ontwikkelen van nieuwe regelgeving ten aanzien van matchfixing. Op dit moment valt bewezen betrokkenheid met matchfixing binnen Nederland nog onder de wet van corruptie en fraude die ook van toepassing is op

andere organisaties. Volgens de respondenten moet er aparte wetgeving komen voor matchfixing binnen de sport waarbij er andere sancties worden opgesteld ten opzichte van de huidige wetgeving. In de ogen van Expert 1 zijn de sancties van de huidige wetgeving te licht.

Wat het tweede punt betreft kunnen zowel de sportinstanties als de gereguleerde gokbranche vrij weinig doen als het gaat om het verzamelen van bewijslast tegen en het straffen van spelers, officials en criminelen die verantwoordelijk zijn voor het opzetten van een fix. Voor het daadwerkelijk kunnen aanpakken van matchfixing zal een overkoepelende instantie opgezet moeten worden die zich bezig houdt met het onderzoeken van verdachte zaken. De ESSA zegt hier het volgende over:

“Corruption in sports is a global issue that requires a global answer. Therefore a WADA (World Anti Doping Agency) style anti-corruption unit is required, which would be a robust and independent global body able to hand down tough penalties and sanctions that will act as effective disincentives in tackling corruption in sport.”

[ESSA Position Paper on Sports Integrity]

Bovenstaande quote van de ESSA wijst naar de World Anti Doping Agency als voorbeeld aan hoe een dergelijke instantie vormgegeven kan worden.

In het verlengde van de uitspraak die de ESSA hierboven geeft Expert 2 ook aan dat het oprichten van een dergelijk instantie van belang is als men matchfixing daadwerkelijk wil aanpakken. Hierbij zouden verdachte wedstrijden in combinatie met verdachte gokacties verder onderzocht dienen te worden met behulp van middelen en de bevoegdheden die de overheid te bieden heeft.

Of een dergelijk “Anti Matchfixing Instantie” daadwerkelijk wordt opgericht is nog maar de vraag. Het resultaat van het EUROPOL onderzoek heeft de overheid doen beseffen dat er daadwerkelijk wat speelt binnen het voetbal in Nederland. Naar aanleiding van het resultaat van dit onderzoek en op aandringen van de sport instanties is de overheid in februari 2013 een onderzoek gestart naar de omvang van matchfixing binnen Nederland¹². In een brief van het Ministerie van Buitenlandse Zaken aan de Tweede Kamer wordt duidelijk dat de overheid in afwachting van dit onderzoek bepaald of het enige beleidswijzigingen door zal voeren om matchfixing binnen Nederland aan te pakken¹³.

¹² Rapport EUROPOL schudt politiek wakker.-Algemeen Nederlands Persbureau (ANP), 5 februari 2013

¹³ Brief van Buitenlandse Zaken aan de Tweede Kamer, 30 november 2012.

6 Conclusies en Aanbevelingen

In dit hoofdstuk zullen de conclusies beschreven worden en zullen aanbevelingen gedaan worden op basis van de beschreven conclusies. Allereerst zal kort het proces van het onderzoek behandeld worden, waarmee een impressie gegeven wordt van de stappen die genomen zijn (6.1). Vervolgens wordt er antwoord gegeven op de deelvragen en uiteindelijk de hoofdvraag (6.2.). Na het beantwoorden van de onderzoeksvragen zullen er aanbevelingen gedaan worden (6.3.). Tot slot zullen er enkele suggesties gegeven worden voor mogelijk vervolg onderzoek (6.4.).

6.1 Het Onderzoeksproces

Zoals in de aanleiding van het onderzoek beschreven tast volgens velen de opkomst van het online gokken de integriteit van de sport aan. Om het onderzoek af te bakenen is er onderzocht welke factoren ten grondslag liggen aan de beïnvloeding van integriteit binnen het voetbal in Nederland. De focus van dit onderzoek heeft uiteindelijk meer gelegen bij de rol van het online gokken in het ontstaan van het integriteitsvraagstuk, dan bij de inhoud van het integriteitsvraagstuk zelf en haar weerslag op de sport. De keuze om juist het ontstane integriteitprobleem binnen het voetbal te onderzoeken is gebaseerd op persoonlijke interesse voor de sport en door de vele verhalen van gokschandalen en omkoping die reeks gepubliceerd zijn binnen deze sport. Daarnaast is sport een vrij breed spectrum en valt er door een keuze te maken voor voetbal specifiek onderzoek te doen.

Het doel van dit onderzoek is om te onderzoeken welke factoren vanuit het voetbal in Nederland in relatie met het online gokken een risico vormen in het beschadigen of het aantasten van de integriteit van het Nederlands voetbal. Aan de hand van een exploratief onderzoek met een “flexible design” is er getracht om met voornamelijk kwalitatieve onderzoeksmethoden deze risicofactoren in kaart te brengen. Binnen dit onderzoek is er gestart met een gedegen literatuur studie waarbij er onderzoek is gedaan naar de omvang van het online gokken op sportwedstrijden. Op deze manier is er een beeld gevormd welke impact de opkomst van het online gokken heeft gehad op de sport. Vervolgens is er een theoretisch kader gevormd waarbij er gekeken is naar bestaande theorieën omtrent integriteit en corruptie binnen de sport. Op basis van het theoretisch kader zijn de topic lijsten voor de interviews en vragenlijsten ontwikkeld. De sample voor dit onderzoek bestond uit twee semi-gestructureerde interviews met experts op het gebied van matchfixing en twee interviews met voetbalverenigingen die actief zijn op amateur niveau. Daarnaast zijn er in totaal negen vragenlijsten afgenomen bij zowel professionele als amateur voetbalverenigingen, en een groot aantal onderwerp relevante documenten geanalyseerd. Met behulp van deze interviews, vragenlijsten en onderwerp relevante documenten was het mogelijk om de onderzoeksvragen die zijn opgesteld aan het begin van dit onderzoek te

beantwoorden. Met het beantwoorden van de onderzoeksvragen was het mogelijk om de lezer inzicht te bieden in de relatie tussen het online gokken en de sport.

6.2 Beantwoording onderzoeksvragen

Bij start van dit onderzoek zijn er een aantal deelvragen en een hoofdvraag opgesteld. Aan de hand van de resultaten zullen deze vragen beantwoord worden. Voordat er antwoord gegeven zal worden op de centrale onderzoeksvraag zullen eerst de deelvragen van het onderzoek beantwoord worden.

6.2.1 Beantwoording deelvragen

1. Wat is de omvang van het online gokken binnen de sportsector?

Het online gokken heeft afgelopen decennia een toevlucht genomen binnen de sport sector. Als er gekeken wordt naar de cijfers die gepubliceerd zijn in hoofdstuk twee heeft het inzetten op sportwedstrijden zich ontwikkeld tot een miljarden business binnen Europa. In Europa was in 2008 alleen al 32% van de bruto speelinkomsten van de Europese gok industrie afkomstig van sportweddenschappen. Verwacht wordt dat dit percentage de komende jaren zal stijgen in verband met de groeiende markt van het online gokken. Naast de gebruikelijk weddenschappen waarbij de uitslag van een wedstrijd voorspelt wordt hebben de goksites de afgelopen jaren een groot aantal alternatieve sportweddenschappen ontwikkelt waarbij er voor de gokkers de mogelijkheid wordt geboden om live te wedden op wedstrijden en tegelijkertijd in te zetten op wedstrijddetails.

Als we ons beperken tot de omvang van het online gokken binnen Nederland dan vormen de sportweddenschappen maar 1% van de totale bruto speelinkomsten die de staat jaarlijks ontvangt. Dit lage percentage aan inkomsten uit sportweddenschappen binnen Nederland komt voort uit de houding die de staat aanneemt tegenover online kansspel aanbieders. Binnen Nederland is de TOTO de enige legale online sportweddenschappen aanbieder. Andere online aanbieders van sportweddenschappen die in het buitenland wel gereguleerd zijn zoals; Bwin, Unibet, Ladbrokes, etc. zijn binnen Nederland nog illegaal. Vanwege het vrij verkeer van internet binnen Europa zijn deze gereguleerde websites toegankelijk voor de Nederlandse internet gokkers. Door het vrij verkeer van internet binnen Europa en het grote aantal gebruikers van onder andere deze “illegale” websites binnen Nederland ziet de staat zich genoodzaakt om haar beleid ten aanzien van online kansspel aanbieders aan te passen. Het aanpassen van het huidige beleid in Nederland zal er mogelijk toe leiden dat de markt van online aanbieders in Nederland alleen maar verder zal groeien en daarbij extra inkomsten genereren voor de staat.

2. Hoe kijken de voetbalclubs naar de opkomst van het online gokken?

De ondervraagde sportverenigingen, zowel de amateur als de professionele verenigingen, kijken op een positieve manier tegen de opkomst van het online gokken. Hoewel er gezegd kan worden dat amateur verenigingen zich minder snel bedreigd voelen dan de professionele verenigingen, benadrukken de verenigingen vooral de financiële mogelijkheden die de online gokmarkt hen te bieden heeft bij eventuele aanpassing van het huidige beleid dat de staat hanteert ten aanzien van de online gokaanbieders. De verenigingen kijken hierbij vooral naar de competities in andere Europese landen waarbij voetbalverenigingen grote sponsor contracten hebben afgesloten met online aanbieders van sportweddenschappen. Ondanks dat de verenigingen de positieve mogelijkheden van het online gokken benadrukken, erkennen zij het probleem van corruptie en omkoping dat gepaard gaat met de opkomst van het online gokken wel. Waarom de verenigingen meer de positieve mogelijkheden van het online gokken benadrukken kan waarschijnlijk verklaart worden uit het feit dat de verenigingen met een andere insteek kijken naar de invloed van het online gokken dan de sportinstanties. De sportinstanties houden zich bezig met het bewaken van de integriteit en het sportieve aspect van sport. De voetbalverenigingen zijn meer bezig met het managen van een vereniging waarbij de financiële mogelijkheden van een vereniging een belangrijk onderdeel zijn binnen het managen. Een tweede verklaring voor de houding van de ondervraagde verenigingen kan gezocht worden in de rol die de media speelt. De media heeft de afgelopen jaren veel artikelen gepubliceerd waarbij zij met name ingaat op het negatieve aspect van online gokken in relatie tot de sport. De media maakt hierbij gebruik van de incidenten die in het buitenland hebben plaats gevonden. De verenigingen zijn daarom van mening dat zolang er in Nederland nog niks bewezen is er vrij weinig aan de hand is en zich dus niet genoodzaakt zien om maatregelen te treffen.

3. Welke rol speelt de opkomst van het online gokken in de beïnvloeding van de integriteit van het voetbal?

Als er gekeken wordt naar wat de opkomst van het online gokken op sport wedstrijden van eind jaren 90' tot nu te weeg heeft gebracht kan gezegd worden dat de opkomst van de online gok industrieën er toe heeft bijgedragen in de ontwikkeling van een nieuwe vorm van corruptie. Doordat er veel geld in deze industrie omgaat heeft het online gokken, met name het gokken op sportwedstrijden, een nieuwe bron van georganiseerde misdaad voortgebracht. Een speler is immers een makkelijkere bron om te beïnvloeden dan een speelautomaat. Om de schuld volledig neer te leggen bij de opkomst van het online gokken is onredelijk. Zoals aangegeven in dit onderzoek zijn er ook niet gokgerelateerde vormen van corruptie, waarbij wedstrijden gemanipuleerd worden zonder dat daar goksites aan te pas komen. Bij deze vorm van corruptie wordt er al snel gewezen naar de online gok industrie. Daarnaast valt er binnen de online gokindustrie onderscheid te maken tussen gereguleerde goksites en illegale

goksites. Wat naar voren komt uit het onderzoek is dat met name de gereguleerde markt nauwelijks invloed heeft op integriteit van de sport. Zij heeft er alle baat bij om de integriteit van de sport te bewaken. Als het gaat om de beïnvloeding van de integriteit van het voetbal zal er voornamelijk gewezen moeten worden naar de zwarte gokmarkt en het criminele circuit.

4. Welke acties of stappen kunnen ondernomen worden om bepaalde risico's te beperken?

Ondanks dat er al een groot aantal bestaande maatregelen zijn getroffen door de online gok branche en de voetbal instanties die de kans op matchfixing binnen Nederland aanzienlijk kleiner maken dan in het buitenland, en dan met name landen uit Oost Europa, kunnen er extra maatregelen getroffen worden om de kans in de toekomst verder te verkleinen en de integriteit van de sport te bewaken. Als we kijken naar de rol van de gereguleerde goksites, valt er voor hun weinig extra meer te doen dan dat zij nu al doen, namelijk het monitoren van transacties en weddenschappen, en eventuele verdachte zaken doorspelen naar de betreffende autoriteiten.

De voetbal instanties zouden daarentegen een meer preventieve rol kunnen spelen in het waarborgen van de integriteit van hun sport. Dit kunnen zij bewerkstelligen door een educatie programma op te zetten voor voetballers en officials. Met een dergelijk educatie programma leren spelers en officials door het volgen van bijvoorbeeld online cursussen van de ontwikkelingen rondom matchfixing en hoe ermee om te gaan. Op deze manier wordt getracht om spelers en officials bewust te maken van risico's en gevolgen van matchfixing. Hierdoor zouden zij in de toekomst minder snel bereidt zijn om wedstrijden te manipuleren. Voor de meeste voetbalclubs is het nog maar de vraag of een dergelijk educatie programma zal werken. Zij zijn van mening dat met het opleggen van zwaardere sancties en straffen in de toekomst meer effect zal hebben op spelers en officials. Met het opleggen van zwaardere sancties en straffen wordt er een duidelijk signaal aan spelers en officials afgegeven wat een drempel verhogend effect heeft. Spelers en officials zullen hierdoor minder snel bereidt zijn om mee te werken aan het manipuleren van wedstrijden.

De voetbalverenigingen, sportinstanties en de online gokbranche zijn allen van mening dat als er in de nabije toekomst iets gedaan dient te worden tegen het manipuleren van wedstrijden (zowel gok- of niet gok- gerelateerde vormen) en het beschermen van de integriteit van sport, er met name een belangrijke rol is weggelegd voor de overheid. De overheid heeft namelijk de bevoegdheden en middelen om harde bewijs last te verzamelen tegen de mogelijk betrokken sporters en niet sporters waardoor zij gestraft kunnen worden en het eventuele achterliggende netwerk van criminelen opgerold kan worden. De overheid zou hierbij in de toekomst kunnen samenwerken met de sportinstanties en de online gokbranche om een platform te kunnen ontwikkelen. Zo krijgt men de kans op het manipuleren van wedstrijden binnen Nederland te verkleinen.

6.2.2 Beantwoording centrale onderzoeksvraag

Met behulp van de antwoorden van de bovenstaande deelvragen kan er antwoord gegeven worden op de centrale vraag van dit onderzoek. De centrale onderzoeksvraag luidt als volgt:

Welke factoren liggen ten grondslag aan de totstandkoming van het integriteitsprobleem binnen het voetbal in Nederland in relatie tot het online gokken?

Waar Forrest, McHale en McAuley (2008) en Preston en Szymanski (2003) al onderzoek gedaan hebben naar risicofactoren van omkoping binnen zowel de individuele sport als de teamsport, gaan zij in hun onderzoek niet in op de bestaande maatregelen die er grotendeels voor zorgen dat een groot aantal risico's beperkt worden. Binnen dit onderzoek is er ten opzichte van het onderzoek van Forrest, McHale en McAuley (2008) en Preston en Szymanski (2003) gekeken naar bestaande maatregelen binnen het Nederlands voetbal die ervoor zorgen dat bepaalde risico's beperkt worden. Zo blijkt uit dit onderzoek dat een groot aantal van de benoemde factoren uit het onderzoek van Forrest, McHale en McAuley (2008) en Preston en Szymanski (2003) nauwelijks een risico vormen binnen het voetbal in Nederland. Zoals aangegeven heeft het Nederlands voetbal en de gereguleerde gokmarkt reeds een aantal maatregelen getroffen om de integriteit van het voetbal te beschermen. Deze maatregelen zijn getroffen om de risico's van; propositie weddenschappen, de financiële posities van spelers en officials, en belangenloze wedstrijden te beperken. Ondanks deze maatregelen zijn er een aantal factoren die de integriteit van het voetbal zullen blijven bedreigen.

Eén van die factoren blijft de illegale gokmarkt. De illegale gokmarkt zal altijd een onzekere factor zijn als het gaat om het wedden op wedstrijden en het daarbij omkopen van direct betrokkenen. Zolang er nog geen inzicht en toezicht is op dit soort markten kunnen de meest onschuldige vormen van weddenschappen een bedreiging vormen voor het voetbal.

Een tweede onzekere factor blijft het individu (de sporter of official). Zonder al te diep in te gaan op het psychologische aspect van het individu is het begrijpelijk dat het voor buitenstaanders altijd lastig blijft om de gedachten en percepties van individuen te beïnvloeden. Er zullen altijd individuen binnen de sport blijven bestaan die persoonlijk gewin boven sportiviteit en het behoudt van integriteit van de sport prefereren. Het valt dus nooit volledig uit te sluiten dat spelers of officials zullen deelnemen aan het beïnvloeden van wedstrijden via gok activiteiten. Het ontwikkelen van educatie programma's en het eventueel hanteren van zwaardere straffen kunnen wellicht enig invloed hebben in de afwegingen die deze personen maken.

Een laatste factor die een rol speelt in de beïnvloeding van de integriteit van het Nederlands voetbal is de Media. Wat de meeste mensen niet zo snel zien maar wat wel naar voren is gekomen uit gesprekken met- en antwoorden van- voetbalverenigingen is de rol van de media. De media speelt

zagezegd een rol in het uitvergroten van het probleem. Dit heeft volgens de meeste verenigingen een averechts effect op de integriteit van sport. Het uitvergroten van het probleem vormt een risico als het gaat om het imago van het voetbal. Zolang de media continue de gevaren van het online gokken benadrukt en de gevallen van corruptie uit het buitenland blijft herhalen zonder dat er enig geval in Nederland bewezen is, creëert het een sfeer bij het publiek waarbij zij vraagtekens gaan zetten bij de sport. Zo is met name binnen het voetbal de trend ontstaan dat bij elke discutabele beslissing van een official of discutabele uitslag deze onder een vergrootglas wordt gelegd en de term matchfixing in de mond wordt genomen. Naast dat de media een rol speelt in beeldvorming van het publiek, vormt de media ook een risico wat betreft het veroorzaken van enig reputatieschade bij spelers en officials. Zoals in de resultaten sectie naar voren komt is het lastig om te bewijzen of een speler of official opzettelijk een wedstrijd heeft beïnvloed. Het vals beschuldigen of het speculeren over enige betrokkenheid van scheidsrechters en/of voetballers in de media en het betrekken van online gokaanbieders, zou de persoon en de online gokaanbieders kunnen beschadigen waarbij er enige vorm van reputatieschade kan optreden. Deze media hype rondom matchfixing kan daarom ook als een mogelijke risicofactor worden gezien die de integriteit van het voetbal in Nederland aantast en daarnaast de gereguleerde gokmarkt in diskrediet brengt.

Wanneer er de terugkoppeling gemaakt wordt naar de centrale onderzoeksvraag kan gezegd worden dat de media de mensen (beleidsbepalers, sporters, publiek) bewust maakt van het probleem “Matchfixing”. Door het benadrukken van de aanwezigheid van illegale markten en het benoemen van voorbeelden uit het buitenland heeft de media ervoor gezorgd dat de houding van beleidsbepalers en mogelijk ook het publiek ten aanzien van de sport is veranderd. De media heeft in ieder geval een rol gespeeld in het ter discussie stellen van de integriteit van het voetbal. Of het publiek kritischer is geworden en de sport daardoor minder geloofwaardig kan op basis van dit onderzoek niet geconcludeerd worden. Daarvoor zou er onderzoek gedaan moeten worden onder het publiek. Wat wel geconcludeerd kan worden is dat de aanwezigheid van de zwarte markt en de rol van het individu een grote onzekere factor speelt in het aanpakken van gokgerelateerde matchfixing. Deze onzekere factoren blijven een risico voor de sport als het gaat om het bedreigen van haar integriteit. De zwarte markt oefent vanuit Musschenga (2004) perspectief meer druk uit op de rolintegriteit van de persoon. Met het individu wordt de link gelegd naar de persoonlijke integriteit, zoals Musschenga (2004) beschrijft, van sporters en officials. Beleidsbepalers zijn zich bewust dat het geen directe invloed kan uitoefenen op het besluitvormingsproces van het individu. De sportinstanties zullen bij het opstellen van nieuwe regels en maatregelen om de integriteit van hun sport te beschermen altijd rekening moeten houden met deze onzekere factoren.

6.3 Aanbevelingen

Naar aanleiding van het onderzoek valt er één aanbeveling te doen voor het behoudt van integriteit van het Nederlands voetbal. Als los van Europa, Nederland zelf wat wil doen tegen enige vorm van dreiging vanuit het online gokken die de integriteit van het Nederlands voetbal aantast, dan zou de overheid meer invloed moeten uitoefenen en meer betrokken moeten zijn bij het tegengaan van enige vorm van matchfixing binnen het voetbal en de sport in zijn geheel. Hierbij zullen halve maatregelen geen zin hebben. De gereguleerde gokmarkt en de sportinstanties zijn bereid om hun krachten te bundelen en hun kennis en kunde te delen met de overheid. De aanbeveling is hier dan ook gericht aan de overheid. De overheid zou haar opsporingsmiddelen en bevoegdheden moeten combineren met de kennis en kunde van de gereguleerde gokmarkt en de sportinstanties om matchfixing binnen het voetbal en andere sporten een halt toe te roepen.

6.4 Vervolgonderzoek

Tijdens het uitvoeren van dit onderzoek is de overheid zelf ook een onderzoek gestart naar de mogelijke omvang van matchfixing binnen Nederland. Binnen dit onderzoek wordt er samengewerkt tussen de Vrije Universiteit van Amsterdam, de Universiteit van Tilburg en Ernst & Young. In afwachting van de resultaten van dit onderzoek zouden er eventueel nieuwe vervolg studies opgezet kunnen worden. Naast dit onderzoek van de overheid zijn er gedurende dit onderzoek ook een aantal andere onderwerpen aanbod gekomen die eventuele vervolg studie waard kunnen zijn. Hieronder worden een aantal mogelijke vervolg studies met betrekking tot dit onderzoek toegelicht:

- Meer kijken naar de invloed en het risico van live wedden.

Het live wedden maakt een opmars door binnen het wedden op sportwedstrijden. Binnen dit onderzoek is niet duidelijk naar voren gekomen welke invloed het live wedden precies heeft op de sport. Er kan alleen gezegd worden dat live wedden nieuwe vormen van weddenschappen mogelijk maakt. Bij een eventuele vervolg studie zou gekeken kunnen worden welke bedreigingen deze variant van gokken vormt en welke invloed de mogelijkheden van live wedden via smartphones/tablets heeft op de sport.

- Invloed van clubeigenaren.

Tegenwoordig worden veel clubs door rijke individuen, zoals olie sjeiks, opgekocht waardoor de clubs van groot kapitaal worden voorzien. Spelers en trainers worden voor miljoenen salarissen aangetrokken maar kunnen ook zo weer op de transferlijst worden geplaatst als zij niet meer

voorkomen in de sportieve plannen van de eigenaar(en). Een vervolg studie zou kunnen zijn om te kijken welke invloed de opkomst van deze rijke clubeigenaren heeft op de integriteit van de sport en hoe groot hun invloed is binnen de vereniging en beleving van supporters.

- Invloed van spelersmakelaars.

Veel spelers hebben tegenwoordig een zaakwaarnemer die de belangen die hun belangen behartigen. Zij spelen een rol in het kopen en verkopen van spelers en pakken commissie op het transferbedrag. Het gaat zelfs zo ver dat spelers op jonge leeftijd vaak voor een lange tijd vast zitten aan louche zaakwaarnemers waarbij de zaakwaarnemers zoveel mogelijk geld proberen te verdienen aan het talent van de speler. In een eventuele vervolg studie zou de invloed van zaakwaarnemers op spelers onderzocht kunnen worden. Waarbij er bijvoorbeeld gekeken kan worden naar enige vorm van druk die zaakwaarnemers uitoefenen op spelers om ten gunste van deze zaakwaarnemers wedstrijden te beïnvloeden.

- Nieuwe promotie degradatie regel van de KNVB.

De KNVB start met ingang van het seizoen 2013/2014 een nieuwe regel waarbij amateur verenigingen uit de topklasse kunnen promoveren naar het betaald voetbal en andersom. Met een eventuele vervolg studie zou onderzocht kunnen worden wat voor risico's dit met name voor de amateur verenigingen meebrengt, omdat zij in een competitie terechtkomen waarbij via de gereguleerde markt opeens gegokt kan worden op hun wedstrijden.

7 Reflectie

Ter afsluiting van dit onderzoek wordt er gereflecteerd op het gedane onderzoek en de daarbij doorlopen stappen. Hierbij zal er kritisch ingegaan worden op de mogelijke beperkingen van dit onderzoek en de gemaakte keuzes.

7.1 Focus onderzoek

Eén van de grootste struikelblokken van dit onderzoek is de actualiteit van het onderwerp. Doordat het onderwerp vrij recent en actueel is, is de relevantie van dit onderzoek wel duidelijk. De actualiteit van het onderwerp heeft echter ook een aantal valkuilen opgeleverd voor de onderzoeker. Door de actualiteit is er wetenschappelijk nog vrij weinig over dit onderwerp gepubliceerd. Dit heeft met name problemen opgeleverd in het vorm geven aan het theoretisch kader van dit onderzoek, waarin uiteindelijk de keuze gemaakt moest worden of de focus meer op de integriteittheorie kwam te liggen of meer op corruptie binnen de sport. Hierbij is getracht om een koppeling te maken tussen de integriteit en corruptie literatuur uit het bedrijfsleven met de sport.

Dit onderzoek is gestart met de focus op integriteit van de sport en de invloed van het online gokken hierop. De gedachte daarbij was om het te richten op de invloed en impact die het online gokken heeft op de integriteit van de sport, en met name op het voetbal. Gedurende het onderzoek bleek het echter onmogelijk om matchfixing los te zien van het onderzoek. Uit de geschetste literatuur van hoofdstuk drie blijkt dat matchfixing een onderdeel van corruptie is waarbij een bepaald onderdeel gerelateerd is aan het gokken op sportwedstrijden. Tijdens het interviewen en het analyseren van de vragenlijsten bleek al gauw dat de respondenten de link leggen tussen invloed van het online gokken op sport en matchfixing. Zij maken hierbij echter geen onderscheid tussen gok gerelateerde vormen van matchfixing en de vormen die daar los van staan. Dit heeft ervoor gezorgd dat de focus van dit onderzoek continue veranderde tussen alle vormen van corruptie binnen het voetbal en gok gerelateerde vormen van corruptie.

Met het onderwerp online gokken en integriteit wordt snel de link gelegd naar corruptie wat zich verwoordt in matchfixing. De fout die hier gemaakt is, is dat de term “matchfixing” een beladen en gevoelig onderwerp is wat een afschrikkend effect heeft gehad op een groot aantal benaderde professionele sportverenigingen. Het in eerste instantie direct confronteren van respondenten met dit onderwerp heeft er binnen dit onderzoek voor gezorgd dat de benaderde respondenten niet snel bereid waren om mee te werken. Dit heeft er toe geleid dat er niet meer dan vier interviews afgenomen konden worden.

Achteraf bleek dat de focus bij het verzamelen van data niet volledig lag bij de invloeden vanuit het online gokken maar meer op corruptie en omkoping binnen de sport in het algemeen. Een te sterke

focus in het begin op matchfixing heeft ertoe geleid dat de benaderde personen niet snel bereid waren om mee te werken aan dit onderzoek. Achteraf hadden de voetbalverenigingen wat subtieler benaderd kunnen worden wat hoogstwaarschijnlijk meer interviews zou hebben opgeleverd.

7.2 Gebruikte methoden

In het kader van dit onderzoek is het belangrijk om verenigingen van verschillende niveaus te spreken te krijgen om zodoende inzicht te krijgen in eventuele verschillen tussen bepaalde niveaus. In eerste instantie zijn er een groot aantal verenigingen benaderd van drie verschillende niveaus binnen het Nederlands voetbal; amateur, topklasse en Jupiler League. Gaande weg is gebleken dat het lastiger is dan gedacht om verenigingen uit zowel de Jupiler League en de topklasse te spreken te krijgen vanwege uiteenlopende redenen. Om toch medewerking te krijgen van verenigingen die actief zijn in deze competities is er voor gekozen om de professionele verenigingen uit de Jupiler League en semiprofessionele verenigingen uit de topklasse te benaderen met een vragenlijst. Omdat het hier een kwalitatief onderzoek betreft is er voor gekozen om de vragen uit de vragenlijst open te laten. Op deze manier is er toch getracht om voetbalclubs te laten nadenken en hun mening te geven over bepaalde stellingen en vragen. Een nadeel van deze manier van data verzamelen is dat de respondenten vrij zijn om de openvragen op hun eigen manier te interpreteren. Daarnaast is er bij het afnemen van een vragenlijst niet de mogelijkheid voor de onderzoeker om door te vragen op sommige gegeven antwoorden van de participanten wat tijdens een interview namelijk wel mogelijk is. Een ander negatief aspect van een vragenlijst is dat niet bekend is wie de vragenlijst heeft ingevuld binnen de vereniging. Dit zou zomaar een stagiair kunnen zijn.

En kunnen dus vragentekens gezet worden bij sommige antwoorden van respondenten binnen de vragenlijst, omdat niet bekend vanuit welke persoonlijk achtergrond de vragenlijst is ingevuld. Daarnaast heeft het afnemen van vragenlijsten bij verenigingen er toe geleid dat niet alle vragen door elke vereniging even adequaat ingevuld zijn. Zo heeft één vereniging een aantal vragen met; “geen idee”, of; “hier durf ik geen uitspraken over te doen” beantwoord. Dit heeft ervoor gezorgd dat een groot gedeelte van deze vragenlijst niet bruikbaar was voor het onderzoek.

7.3 Geïnterviewden

In hoofdstuk vier en in bijlage III is inzicht gegeven in de kenmerken van respondenten die hebben geparticipeerd in dit onderzoek. Ook de redenen voor deze selectie zijn hierin aangegeven. Er zijn echter een aantal kanttekeningen te plaatsen wat betreft de samenstelling.

Ten eerste hebben er bij de geïnterviewde personen geen professionele verenigingen deelgenomen. Helaas bleek het spreken van een aantal beleidsbepalers van professionele

voetbalverenigingen niet mogelijk door de drukke agenda's of de gevoeligheid van het te onderzoeken thema. Eventuele vraagtekens kunnen daardoor gezet worden bij de vraag of dit onderzoek ook representatief is voor een grotere steekproef waarbij meer professionele voetbalverenigingen participeren middels interviews.

Ten tweede is het onderzoek in zoverre representatief dat voornamelijk beleidsbepalers zijn benaderd die direct invloed hebben op het beleid van een voetbalclub. Hiermee is getracht juist te achterhalen welke invloed het online gokken heeft op het voetbal en welke problemen zij veroorzaken in de beleidsvoering. Als er andere personen binnen de verenigingen zouden participeren, zoals; trainers, spelers, etc., bestaat er een kans dat er andere uitspraken gedaan zouden worden. Het zou kunnen dat binnen dit onderzoek de kijk van verenigingen te veel vanuit één perspectief is beschreven. De beleidsbepalers die geïnterviewd zijn zullen vanuit hun positie altijd ontkennen dat er iets speelt binnen de club.

De kleine omvang van de steekproef en de focus op beleidsbepalers binnen de sport zou bij eventuele generalisatie van dit onderzoek met een grotere omvang en andere participanten er toe kunnen leiden dat de houding van voetbalverenigingen ten opzichte van het online gokken anders kan uitvallen dan dat bij sommige gepresenteerde resultaten binnen dit onderzoek het geval is. De interviews met Experts binnen dit onderzoek zullen bij eventuele generalisatie van het onderzoek waarschijnlijk geen afwijkingen opleveren. Kennis over het onderwerp zal de komende jaren naar verwachting alleen maar toenemen maar niet veranderen.

Literatuurlijst

- Auweele, Y. van den. (2009). Misbruiken in de Sport. De orde van de dag (eds.), Themanummer corruptie, september 2009, Vol.47, pp. 39-46
- Banks, S. (2009). Integrity in Professional Life: *Issues of Conduct, Commitment and Capacity*, British Journal of Social Work 2010, Vol.40, pp. 2168–2184
- Bommelé, J. (2011). Legalisering van online gokken in Nederland: *kansen of bedreigingen?* Symposiumverslag IVO Rotterdam, forum, Vol.8, pp. 409-410
- Crum, B., (1992). Over de versporting van de samenleving. 1^e druk. Haarlem: De Vrieseborch
- Dietl, H., Weingärtner, C. (2012). *Betting scandals and attenuated property rights - How betting related match fixing can be prevented in future*. Working Paper No. 154. Institute for Strategy and Business Economics, University of Zurich
- Forrest, D. (2012). Chapter 3: *Betting and the Integrity of sport*. P. M. Anderson et al. (eds.), Sports Betting: Law and Policy, ASSER International Sports Law Series, The Hague, The Netherlands, 2012, pp. 14-26
- Forrest, D., McHale, I., McAuley, K. (2008). Risks to the integrity of sports from betting corruption. London: Central Council for Physical Recreation
- Forrest, D., McHale, I., McAuley, K. (2008). “Say it ain’t so”: *Betting related malpractice in sport*. International Journal of Sport Finance, West Virginia University, Vol.3, pp. 156-166
- Forrest, D., Simmons, R. (2003). Sport and Gambling. Oxford review of economic policy, Vol.19:4, pp. 598-611
- Gorse, S., Chadwick, S.,(2010). *The Prevalence of Corruption in International Sport*. A Statistical Analysis. Centre for the International Business of Sport. Coventry University Business School.
- Hill, D. (2009). *How Gambling Corruptors Fix Football Matches*, European Sport Management Quarterly, Vol.9:4, pp.411-432

-
- Hill, D. (2009). To fix or not to fix? How corruptors decide to fix football matches, *Global Crime*, Vol.10:3, pp.157-177
- Humphreys, B. R. (2011). *Online Sports Betting and International Relations*. *SAIS Review*, Vol. 31:1, pp. 103-115
- Ishaak, F. (2008). *De Grondslagen van Integriteit*. Een onderzoek naar de invloed van individuele, baan- en organisatie factoren op de integriteit van ambtenaren. Masterscriptie, Erasmus Universiteit Rotterdam. Faculteit der sociale wetenschappen.
- Jackson, D. A. (1994). *Index Betting on Sports*. *Journal of the Royal Statistical Society. Series D (The Statistician)*, Vol. 43:2, pp. 309-315
- Loland, S., McNamee, M. (2000). *Fair Play and the Ethos of Sports: An Eclectic Philosophical framework*, *Journal of the Philosophy of Sport*, Vol. 27:1, pp.63-80
- Maennig, W. (2005). *Corruption in International Sports and Sport Management: Forms, Tendencies, Extent and Countermeasures*, *European Sport Management. Quarterly*, Vol. 5:2, pp.187-225
- McLaren, R. H. (2009). *Corruption: its impact on fairplay*. *Marquette sports law review*. Vol.19:1, pp. 15-38
- McLaren, R. H. (2011). *Is sport losing its integrity?* *Marquette sports law review*. Vol.21:2, pp. 551-573
- McMillen, J. (2000). *Online Gambling: Challenges to National Sovereignty and Regulation*, *Prometheus: Critical Studies in Innovation*, Vol.18:4, pp. 391-401
- Musschenga, B. (2004). *Integriteit: Over de eenheid en heelheid van de persoon*. Boom Lemma uitgevers, Den Haag.
- Preston, I., Szymanski, S. (2003). *Cheating in Contests*. *Oxford review of economic policy*, Vol.19:4, pp. 612-624
- Ritchie, J., & Lewis, J. (2003). *Qualitative Research Practice: A Guide for Social Science Students and Researchers*. London: Sage Publications.

Robson, C. (2011). *Real world research*. Padstow: TJ International Ltd.

Saunders, M., Lewis, P., & Thornhill, A. (2009). *Research methods for business students: Fifth edition*. Edingburgh: Pearson Education Limited.

Segaar, D., Seinen, W. (2012). Chapter 8: *Sports Betting in the Netherlands: A legal framework study*. P. M. Anderson et al. (eds.), *Sports Betting: Law and Policy*, ASSER International Sports Law Series, The Hague, The Netherlands, 2012, pp. 98-106

Steenbergen, J., Knop, P. de, Elling, A., (2001). *Values and Norms in Sport*. Critical reflection on the position and meanings of sport in society. Meyer & Meyer Sport Ltd.

Treisman, D. (2000). *The causes of corruption: a cross-national study*. Journal of Public Economics. Vol. 76, pp. 399–457

Vianen, A. van, Voskuil, O. (2010). Integriteit en ethiek. *Een kwestie van bewustzijn*. Tijdschrift voor Coaching maart 2010, Vol.1, pp. 14-18

Andere documenten:

Beckham ambassadeur Chinees voetbal. Algemeen Nederlands Persbureau (ANP). 4 maart 2013.

“Bond blij met onderzoek naar omkoping; ‘misschien bestaat er wel een illegaal gokcircuit’”. Door Jop van Kempen, Het Parool, 19 mei 2006.

Europese Commissie (2011). Groenboek: *Online gokken op de interne markt*. Brussel.

Matchfixing op gekste details. Door Geerds, J., Telegraaf, pp. 7., 5 februari 2013.

Geknoei genoeg, maar niet hier. Trouw, 24 oktober 2012.

Institut de Relations Internationales et Stratégiques (IRIS). *Sport betting and corruption*. How to preserve the integrity of sport?

Justitiële verkenningen, Sport en Criminaliteit, jaargang 28, nr.2, 2002, Wetenschappelijk onderzoek- en Documentatiecentrum. Ministerie van justitie

Legalisatie van kansspelen via internet. Eindrapport van de Adviescommissie kansspelen via internet. Augustus 2010.

Brein gokschandaal want zich veilig. Door Olmer, B. Telegraaf, pp. 7., 5 februari 2013.

Rapport EUROPOL schudt politiek wakker. Algemeen Nederlands Persbureau (ANP), 5 februari 2013
Brief van Buitenlandse Zaken aan de Tweede Kamer, 30 november 2012.

Strijd tegen bedrog- achtergrond rondom sportweddenshappen hangt een geur van bedrog. Terecht?
Algemeen Dagblad, 25 november 2008.

Websites:

Ajax en VUmc Kinderstad. Geraadpleegd op 17/06/2013: <https://www.ajax.nl/Sitewide-Tabs/Foundation/Projecten/VUmc-Kinderstad.htm>

European Sports Security Association. *ESSA Position Paper on Sports Integrity*. Geraadpleegd op 12/04/2013: http://www.eu-ssa.org/images/essa_sportintegrity_position_paper_final.pdf

FIFA (mei, 2008). Joseph S. Blatter: Drawing the line. Geraadpleegd 22/01/2013: <http://www.fifa.com/aboutfifa/organisation/president/presidentcolumn/newsid=757996/index.html>

H2 Gambling Capital, (2012). H2 Netherlands Market Data and Forecasts. Geraadpleegd op 8/02/2013: <http://www.h2gc.com/article/h2-q4-2012-presentations-netherlands-mobile>

Latest Italian match-fixing scandal met with both fury and weary resignation (Mei, 2012). The Guardian. Geraadpleegd op 18/03/2013: <http://www.guardian.co.uk/football/2012/may/28/italian-match-fixing-fury-resignation>

Nederlands Olympisch Comité*Nederlandse Sport Federatie (2011). *Groenboek online gokken op de interne markt*. Position Paper NOC*NSF. Geraadpleegd op 16/01/2013
<http://www.nocnsf.nl/cms/showpage.aspx?id=4987>

Scheidsrechterschandaal schokt Duits voetbal (januari, 2005). Duitslandweb. Geraadpleegd op 18/03/2013:

<http://www.duitslandweb.nl/actueel/uitgelicht/2005/1/Scheidsrechter+schandaal+zorgt+voor+onrust.html>

Tax and career facilities for professional football players. Rapport: Ernst & Young. Geraadpleegd op 21/05/2013: <http://ey.turnpages.nl/Tax-and-career-facilities-for-professional-football-players/>

UEFA (januari, 2013). *UEFA determined to combat match-fixing*. Geraadpleegd op 24/01/2013: <http://www.uefa.com/uefa/management/legal/news/newsid=1912418.html>

Bijlage I Interview Topiclijst

Opening Interview

Introductie:

In de introductie vertel je kort wat het doel van het onderzoek is.

Het doel van dit onderzoek is om het integriteitsprobleem in kaart te brengen door te onderzoeken welke factoren er ten grondslag liggen aan dit probleem en waar de risico's binnen het voetbal liggen, om zodoende eventuele suggesties en oplossingen te bieden om deze risico's te beperken.

Vervolgens leg je kort uit wat de bedoeling van dit interview is en wat de rol van de respondent is in deze.

Dit interview wordt beschouwd als expert interview en dient als verduidelijking van het te onderzoeken onderwerp.

Vraag aan de respondent of hij/zij akkoord gaat met het opnemen van het gesprek en benadruk dat het alleen dient op naderhand het interview uit te werken. Benadruk tevens dat binnen het rapport uitspraken niet te herleiden zijn tot de persoon of organisatie.

Begin het interview met een aantal korte vragen die de eigenschappen van de respondent in kaart brengen, zodat achteraf uitspraken in een bepaalde context geplaatst kunnen worden. De volgende vragen worden zullen bij aanvang van het interview gesteld worden;

- Zou u kort kunnen beschrijven wat de activiteiten van de organisatie zijn?
- Welke functie heeft de u binnen deze organisatie en wat zijn uw werkzaamheden?

Het interview (topics)

Integriteitsprobleem:

De bedoeling van deze topic is om meer inzichten te krijgen in de beantwoording van deelvraag 2. Door het stellen van een aantal vragen wordt er getracht een beeld te krijgen wat de omvang van het huidige probleem is en hoe deze ervaren wordt door de respondent (vanuit optiek van de organisatie als eigen mening).

- Zou u een beeld willen schetsen van de invloeden dat het online gokken volgens u heeft op de sport?

- Is door het online gokken de integriteit van de sport in gevaar? Zo ja,
- Hoever reikt het probleem volgens u? (alleen professioneel, amateur sport etc.).
- Heeft dit integriteitsprobleem effecten of uitwerkingen op de sport? Zo ja, welke?
- Hoe komt het dat Nederlandse clubs, in vergelijking met andere Europese landen, vaak buiten het nieuws blijven?

Oorzaken probleem:

Deze topic dient als vervolg op de eerste topic. De bedoeling van deze topic is om meer inzichten te krijgen in de beantwoording van deelvraag 2. Door het stellen van een aantal vragen wordt er getracht een beeld te krijgen van de oorzaken die leiden tot het integriteitsprobleem.

- Wat zijn volgens u oorzaken van dit probleem?
 - Globalisering, nieuwe ontwikkelingen in de techniek
 - Toezicht
 - Mentaliteit sporters, samenleving, graaicultuur
- Op welke wijze speelt volgens u de huidige opstelling van de regering een rol in deze?

Matchfixing:

De bedoeling van deze topic is om meer inzichten te krijgen in de beantwoording van deelvraag 2 en 3. Met een aantal vragen gerelateerd aan dit topic onderwerp wordt er getracht om een beeld te krijgen hoe match-fixing in zijn werk gaat en welke personen en/of organisaties erbij betrokken zijn. Vervolgens probeer ik de beweegredenen te achterhalen waarom een persoon zou kunnen/willen deelnemen aan match-fixing. Deze informatie zou naderhand kunnen helpen in kaart te brengen welke factoren een rol spelen in de besluitvorming van een persoon om al dan niet deel te nemen aan match-fixing.

- Wat is volgens u match-fixing en hoe gaat het volgens u in zijn werk?
- Waar binnen het voetbal zijn de risico voor corruptie of matchfixing het hoogst?
 - Belangen, (champions league of oefenwedstrijd)
 - Niveau voetbal (toezicht, salaris)
 - Geografische kenmerken, (Oost Europa, West Europa)
- Welke personen zijn er betrokken bij match-fixing?
 - Sporters
 - Officials
 - Maffia

- Combinatie

- Zijn het over het juist individuen of groepen die een wedstrijd fixen?
- Wat kunnen volgens u redenen zijn waarom een sporter zou deelnemen aan match-fixing? (persoonlijke redenen, omgevingsinvloeden)

Online gokken:

De bedoeling van deze topic is om meer inzichten te krijgen in de beantwoording van deelvraag 1 en 3. Door het stellen van een aantal vragen wordt er getracht een beeld te krijgen wat de omvang van het gokken en het gebruik ervan is in Nederland. Daarnaast zal er met behulp van een aantal vragen getracht worden om de rol en betrokkenheid van goksites binnen het integriteitsprobleem in kaart te brengen.

- Welke rol spelen online gokwebsites in het door u zojuist omschreven integriteitsprobleem?
- Om welke vormen van weddenschappen maakt u zich zorgen?

Maatregelen:

De bedoeling van deze topic is om meer inzichten te krijgen in de beantwoording van deelvraag 4. Naast dat de respondent aangeeft welke problemen er zijn en wat de oorzaken van deze problemen heeft de respondent misschien ook een idee welke acties er eventueel ondernomen kunnen worden en welke mogelijke oplossingen er in zijn of haar optiek zijn voor het probleem.

- Als er nu geen maatregelen getroffen worden, hoe denkt u dat het probleem er over vijf jaar eruit ziet?
- Valt er überhaupt wat te doen tegen het probleem? Zo ja, welke acties kunnen er volgens u ondernomen worden om het probleem te beperken of in te dammen?
- Voor wie ziet u een rol weggelegd om het probleem aan te pakken? (Websites, sportclubs, instanties)

Afsluiting Interview

Rond het interview af en vraag aan de respondent of hij/zij nog eventuele toevoegingen heeft op de gestelde vragen of op de antwoorden die hij/zij gegeven heeft.

Vraag daarnaast of de respondent nog een organisatie of persoon kent die bereid zou zijn om mee te werken aan het onderzoek.

Bedank de respondent voor zijn of haar deelname en benadruk dat bij het verwerken van de resultaten niets te herleiden valt naar de persoon of organisatie.

Bijlage II Vragenlijst

Vragenlijst

De bedoeling van deze vragenlijst is om voetbalverenigingen van verschillende niveaus binnen het Nederlands voetbal aan het woord te laten door de verenigingen hun eigen percepties en meningen te laten beschrijven over de invloeden die het online gokken op de sport heeft. Het uiteindelijke doel van het algehele onderzoek is om de invloeden van het online gokken op het Nederlands voetbal en de daarbij mogelijke risicofactoren in kaart te brengen.

Deze vragenlijst bestaat uit totaal tien open vragen. Voor het beantwoorden van de vragen is er een antwoord sectie vastgeplakt aan de vraag. Deze antwoord sectie is niet gelimiteerd en mag uitgebreid worden aan de hoeveelheid ruimte die u nodig acht om de vraag te kunnen beantwoorden.

Vraag 1:

Welke invloed heeft het online gokken volgens u op de sport? Met name op het voetbal.

Antwoord:

Vraag 2:

Welke ontwikkelingen vanuit het online gokken ziet u als een bedreiging voor het voetbal en waarom?

Antwoord:

Vraag 3:

Zou eventuele legalisering van het online gokken in Nederland problemen in de hand werken? Of ziet u juist kansen voor het voetbal weggelegd?

Antwoord:

Als we het over gokken en voetbal hebben komen we al gauw op het onderwerp matchfixing. Bij matchfixing kunnen sportwedstrijden gemanipuleerd worden door spelers en officials onder invloed van grote goksyndicaten die hierdoor grote geld bedragen kunnen opstrijken. De vragen 4 t/m 9 gaan over het fenomeen matchfixing.

Vraag 4:

Wat maakt het volgens u dat sport, met name het voetbal, kwetsbaar is voor matchfixing? (graag met concrete voorbeeldsituaties).

Antwoord:

Vraag 5:

Welke factoren binnen het voetbal vormen een risico en kunnen de kans op matchfixing vergroten? (Denk hierbij aan: spelniveau, financiële redenen, belangen van wedstrijden etc.)

Antwoord:

Vraag 6:

Hoe komt het volgens u dat Nederland nog weinig in beeld is t.o.v. andere Europese landen als het gaat om matchfixing?

Antwoord:

Vraag 7:

Welke acties zouden er volgens u ondernomen kunnen worden op het probleem aan te pakken en voor wie ziet u welke rol weggelegd?(goksites, instanties, voetbalclubs etc.)

Antwoord:

Vraag 8:

Wordt er binnen de vereniging een bepaald beleid gehanteerd t.a.v. sportweddensenschappen? Zo ja, kunt u dit beleid beschrijven?

Antwoord:

Vraag 9:

Denkt u dat het probleem(matchfixing) uiteindelijk opgelost kan worden? Zo ja/nee, waarom wel/niet?

Antwoord:

Als u vanuit een helicopterview naar deze situatie kijkt en een mening vormt over het beeld dat nu ontstaan is met allerlei onderzoeken die worden opgezet en het één na het ander nieuwsartikel dat gepubliceerd wordt over omkoping en matchfixing binnen het voetbal.

Vraag 10:

Hoe kijkt u over het algemeen naar deze situatie? (bv: Denkt u dat het allemaal wel meevalt? Het is groter dan het lijkt en we moeten ons echt zorgen gaan maken?)

Antwoord:

Hieronder vind u nog ruimte om eventuele opmerkingen over het onderwerp of op deze vragenlijst te plaatsen.

Opmerkingen:

Bijlage III Omschrijving Steekproef

Interview:

Organisatie	Afkorting	Functie respondent(en)
Nederlandse Voetbal Instantie	Exp1	Als integrity officer houdt de respondent zich bezig met zaken die de integriteit van het voetbal aantasten. De invloed die het online gokken heeft maakt hier ook onderdeel van uit.
Consultant Bureau	Exp2	De betreffende persoon is mede eigenaar van het bedrijf en heeft onderzoek gedaan naar de werkwijze van gok gerelateerde matchfixing.
Amateur vereniging	Ama1	Interview afgenomen met twee bestuursleden van de vereniging.
Amateur vereniging	Ama2	Interview met een bestuurslid van de vereniging.

Vragenlijst:

Organisatie	Afkorting	Functie respondent(en)
Amateur vereniging	Ama3	Bestuurslid
Vereniging actief in de Topklasse Competitie.	Top1	N.B.
Vereniging actief in de Topklasse Competitie.	Top2	N.B.
Vereniging actief in de Topklasse Competitie.	Top3	N.B.
Vereniging actief in de Topklasse Competitie.	Top4	N.B.
Vereniging uit de Nederlandse Jupiler League	Jup1	N.B.
Vereniging uit de Nederlandse Jupiler League	Jup2	N.B.
Vereniging uit de Nederlandse Jupiler League	Jup3	N.B.
Vereniging uit de Nederlandse Jupiler League	Jup4	N.B.

Rapporten en Position papers:

Naam Instantie/organisatie	Omschrijving
ESSA	De European Sport Security Organisation (ESSA) is een in 2005 opgerichte organisatie waarbij een groep van grote online sport betting operators is aangesloten die gezamenlijk corruptie binnen de sport proberen aan te pakken. De ESSA heeft de afgelopen jaren een <u>meerdere</u> Position papers gepubliceerd waarin zij een standpunt innemen tegen gestelde vragen binnen hun werkveld.
EPFL	De European Professional Football Leagues (EPFL) is een in 2005 opgerichte organisatie. Bij de EPFL zijn 29 voetbal competities uit europa aangesloten. De EPFL probeert een raamwerk voor de aangesloten voetbal competities en andere stakeholders te creëren om professionaliteit en structuur te genereren. In het kader van dit onderzoek heeft de EPFL in 2011 een rapport gepubliceerd genaamd: “EPFL Report on Betting in European Football.”
FIFPro	De FIFPro is een organisatie dat sinds 1965 wereld de professionele voetballers vertegenwoordigd. In het kader van dit onderzoek heeft de FIFPro in 2012 een rapport gepubliceerd genaamd: “FIFPro Blackbook Eastern Europe.” Met dit onderzoek gaat de FIFPro in op de problemen die voetballers in oost europa ondervinden.
IRIS	IRIS is een Frans onderzoeksbureau dat in samenwerking met een advocaten bureau en de Salford universiteit van Manchester en de Universiteit van Peking, onderzoek heeft gedaan naar de invloed van sport betting op de sport. In het kader van dit onderzoek is het rapport genaamd: <i>Sport betting and corruption. How to preserve the integrity of sport?</i> , gebruikt voor de analyse.
NOC*NSF	Nederlands Olympisch Comité* Nederlandse Sport Federatie (NOC*NSF) is de bundeling van de georganiseerde sport in Nederland. De negentig aangesloten landelijke sportorganisaties vertegenwoordigen samen ongeveer 27.000 verenigingen met in totaal ruim 4,7 miljoen georganiseerde sporters. In het kader van dit onderzoek heeft het NOC*NSF in een position paper gepubliceerd in reactie op het europees groenboek waarin zij ingaan op de mogelijke problemen die het online gokken mee brengt binnen de Nederlandse sport.

RGA	De Remote Gambling Association (RGA) is de grootste online gambling trade organisatie in de wereld en representeert de meest grootste op afstand geautoriseerde gok- organisaties en aanbieders. De RGA voorziet deze organisaties van informatie betreffende wetten en regelgeving. In het kader van dit onderzoek heeft de RGA een rapport gepubliceerd genaamd: <i>Sport betting: Legal, commercial and integrity issues</i> . Met dit rapport wordt er ingegaan op een aantal vraagstukken die de sport industrie heeft ten opzichte van de mogelijkheden aan sportweddenschappen.
-----	--

Bestaand interview:

Interview van 19 februari 2010, gepubliceerd door en op voetbalweddenschappen.com. Dit is een interview van voetbalweddenschappen.com met een advocaat van UNIBET waar ingegaan wordt op het huidige beleid van de Nederlandse overheid ten aanzien van het online gokken.